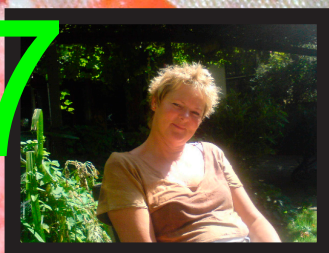

JANUARI 2008 - NUMMER 1

Ratjetoe.

alle kleuren in de klas

7

Interview met Josje Rakhorst van TALANT

Taalachterstanden, hoe vroeger toetsen hoe beter?

11

22

Hoe ver bent u ingeburgerd in de Nederlandse cultuur?

34

Wat is hot? lees het in Kidsjop

Gemengde, zwarte of witte scholen?

24

35

Achmed en Tom, dezelfde cijfers?

40

Wat zeggen de sterren?

Kijk snel!

Colofon

Nr.1, januari, 1e editie 2008, 1e jaargang

Ratjetoe

Ratjetoe verschijnt één keer per maand. Het biedt ouders informatie op alle terreinen van de interculturele pedagogiek.

Uitgever en abonnementsadministratie

B.V. Uitgeverij SWP

Postbus 257, 1000 AG Amsterdam

Telefoon: (020) 330 72 00. Fax: (020) 330 80 40

E-mail: admi@mailswp.com

Postbank: 5361668, ABN AMRO 45.36.98.670

Internet: <http://www.swpbook.com>

Redactieadres

Redactie Ratjetoe

Postbus 257, 1000 AG Amsterdam

Telefoon: (020) 3307200. Fax: (020) 330 80 40

E-mail: ratjetoemagazine@mailswp.com

Hoofdredacteur

Lanja Bosgraaf

Redactie

Eveline Holm, Anna Jansma, Edith Hilbink, Nina Sweet, Silvana Miojo, Carien Raamsman, Marjolijn Rijskamp, Mariette Beks, Hedwig Gerritsen

Bureau- en eindredactie

Dirk Willem Postma

Uitgever

Paul Roosenstein

Vormgeving & Layout

Edith Hilbink

Fotografie omslag

Corian Jansma

Fotografie en illustraties

Redactie

Abonnementsprijs per januari 2008

Particulier €34,00 per jaar

Instellingen €53,00 per jaar

Studenten €28,00 per jaar

Collectieve abonnementen:

vanaf 10 ex. €32,00 per jaarabonnement;

vanaf 50 ex. €29,00. Meerdere exemplaren op aanvraag.

Toeslag buitenland €11,50 per jaar (toeslag geldt niet voor Belgische abonnees).

Prijs los nummer: €6,00 exclusief verzendkosten.

Opzegging: abonnementen kunnen schriftelijk en telefonisch worden opgezegd. Abonnementen worden automatisch verlengd. Van een annulering van uw abonnement ontvangt u altijd een schriftelijke bevestiging.

Website

Op www.ratjetoemagazine.nl speelt de redactie nog sneller in op de actualiteit: het laatste nieuws, discussies en polls, maar ook de inhoud van de vorige edities zijn er te vinden

Advertenties

Voorwaarden en tarieven worden op aanvraag toegezonden. E-mail: ratjetoemagazine@mailswp.com. Telefoon: (020) 330 72 00. Advertenties verschijnen in het februarinumnummer.

Kopij

Richtlijnen voor auteurs zijn beschikbaar en op te vragen bij de uitgever. Kopij graag mailen naar ratjetoemagazine@mailswp.com

Inhoud

2	Colofon	(Lanja)
3	Inhoud	(Edith)
4	Redactioneel	(Lanja)
5	Vraag maar raak!	(Marjolijn)
6	Forum	(Carien)
7	Interview met Josje Rakhorst (TALANT)	(Nina)
10	ADVERTENTIE	(Lanja)
11	Taalachterstanden	(Anna)
14	De internationale school	(Marjolijn)
17	Lekker, lekker, lekker	(Anna)
18	Column	(Hedwig)
19	Het gras bij de burenen..	(Eveline)
22	Quiz	(Eveline)
24	Gemengde of zwarte school?	(Silvana)
27	De derde generatie	(Mariëtte)
30	wistUdat?	(Silvana)
31	ADVERTENTIE	(Mariëtte)
32	Recencie Lotty Eldering	(Carien)
34	Kidsjop	(Edith)
35	Schoolprestaties van allochtone leerlingen	(Edith)
38	Agenda	(Hedwig)
40	Horoscoop	(Nina)
41	Volgend nummer	(Hedwig)

Het blad dat u op dit moment aan het lezen bent, is het allereerste nummer van een hopelijk succesvolle reeks. Met veel liefde en zorg is het samengesteld door een redactie van vooraanstaande orthopedagogen, onderwijskundigen en algemeen pedagogen. En uitgerekend ik heb de eer om, als hoofdredacteur, het voorwoord te schrijven. Dat ik hier enorm trots op ben komt mede door het feit dat ik me van jongs af aan al interesseer voor culturen en de daarmee gepaard gaande cultuurverschillen. En laat “Ratjetoe” daar nou precies op inspelen. “Ratjetoe” is een niet zomaar gekozen naam. “Ratjetoe”, synoniem van mengelmoes, staat voor een veelzijdigheid aan onderwerpen over verschillende mensen en over verschillende culturen. Het geeft aan hoe veelzijdig en breed de interculturele pedagogiek kan zijn.

Vroeger wilde ik altijd het liefst bij “andere” kinderen thuis spelen, omdat het daar zo anders was dan thuis. Andere normen en waarden, andere regels, een andere manier van leven. Lang galmde nog door ons huis: “Mam, vandaag ga ik bij die en die spelen en morgen ga ik daar en daar naar toe...” Tot het moment dat er een Russische jongen bij ons kwam wonen voor 3 maanden. Sindsdien kon ik thuis volop van een andere cultuur proeven en was ik opeens niet meer weg te krijgen uit ons huis. Daarom keek ook niemand er raar van op dat het thema van mijn profielwerkstuk, aan het eind van mijn VWO-opleiding, ging over de kloof tussen autochtonen en allochtonen ging. Het idee voor dit werkstuk was in mijn hoofd al helemaal af; een jaar lang intensief bezig met cultuur en cultuurverschillen, assimilatie, acculturatie, etniciteit, integratie en noem zo nog maar een paar moeilijke woorden die ik in die tijd allemaal leerde kennen. Op de presentatieavond zou ik trots een groep van allochtone en autochtone mensen met elkaar laten koken om daarmee aan te tonen dat er in Nederland prima samen te leven valt, ondanks de cultuurverschillen. Ik zou wel even in de voetsporen treden van mensen als Mahatma Gandhi, Martin Luther King en Prinses Maxima. Ook mensen die graag de andere kant willen laten zien; de kant die veel mensen eigenlijk niet kennen; de onbekende kant. De kant die uit angst vaak direct veroordeeld en gegeneraliseerd wordt. Het hierboven geschrevene is herkenbaar, maar ook jammer, want we kunnen zoveel leren van elkaar. Het begint al van jongs af aan, vanaf de tijd dat kinderen in contact komen met andere kinderen. Hier beginnen de eerste verschillen zich voor te doen. Jonge kinderen komen thuis met vragen als “Waarom eet Karim geen varkensvlees?”, “Waarom praat Surena zo gek?”

Later veranderen deze in vragen als “Wat is acculturatie?” of “Leiden zwarte scholen altijd tot segregatie?” Ouders moeten in staat zijn om antwoorden te geven op deze vragen. Op deze manier kunnen ze hun kind inleiden in de multiculturele samenleving met allerlei verschillende normen en waarden. Het kind moet in deze samenleving een soort van vastigheid krijgen, een basis. Daarom stelt “Ratjetoe” zich tot doel om ouders meer inzicht en wetenschap te geven op het gebied van de interculturele pedagogiek. Dit eerste nummer gaat vooral over de cultuurskloof tussen kinderen in de basisschoolleeftijd. Hoe ervaren de kinderen deze kloof zelf? Is er überhaupt sprake van een cultuurskloof? Hoe staat het ervoor met de zwarte, witte en gemengde basisscholen? En gaat het er in andere landen net zo aan toe als in Nederland? Dit zijn allemaal vragen die in dit nummer aan bod komen.

De naam “Ratjetoe” is overigens niet alleen gekozen om de verschillende culturen die in dit tijdschrift naar voren komen aan te geven, maar ook om de veelzijdigheid van het blad te tonen. De teksten in “Ratjetoe” zijn allemaal op een andere manier geschreven en dit is wat het blad interessant maakt. Reportages, interviews, kritische recensies, columns, achtergrondartikelen, discussiestukken en internationale teksten. Dit hoopt de redactie elke keer weer te kunnen bieden; een veelzijdige kijk op actuele onderwerpen. “Ratjetoe” is hét tijdschrift voor ouders die verder kijken dan hun eigen wereld, voor ouders die willen leren, van en met elkaar. Of zoals Mahatma Gandhi ooit zei: “Wees de verandering die je in de wereld wil zien.” Samen kunnen we zorgen voor een betere wereld, waarin we beter met elkaar kunnen samen leven. Als we maar open staan voor elkaars cultuur, normen en waarden. We moeten willen leren van elkaar.

Lanja Bosgraaf – Hoofdredacteur “Ratjetoe”

Vraag maar raak

Elke maand beantwoordt Marjolijn Rijskamp, intercultureel pedagoog gespecialiseerd in multicultureel onderwijs, vragen van lezers. Deze maand een vraag over de keuze van onderwijs.

Hoi Marjolijn,

Ik ben een moeder van 35 jaar (Nederlandse) en heb een zoontje (Bas) van 3 en een half. Over een half jaar gaat hij naar de basisschool en mijn man (Surinaams) en ik zijn ondertussen hard bezig uit te zoeken welke school voor hem het beste is.

Wij wonen in een multiculturele wijk in Amsterdam waar in de buurt veel scholen staan, zowel de zogenoemde 'witte' als 'zwarte' scholen. Beiden zijn voor ons opties. Ons grootste belang is dat Bas op school de beste kansen krijgt voor later. Maar vaak horen wij door verhalen op het werk en in de buurt dat op zwarte scholen veel kinderen beginnen met een achterstand en het niveau van onderwijs daardoor lager ligt. Nou weten wij van de begeleiders van Bas peuterspeelzaal dat hij geen achterstand heeft. Wat wij graag willen weten is of hij op de zwarte school een achterstand kan oplopen als hij bij kinderen in de klas komt waarvan velen wél een achterstand hebben.

Met vriendelijke groet,

Carla Kuipers uit Amsterdam.

Beste Carla,

Op elke school verschilt de kwaliteit van onderwijs, zowel op witte als op zwarte scholen. Op elke school bevinden zich achterstandsleerlingen. De ene school is effectiever in het omgaan met deze achterstandsleerlingen dan een andere school (zowel zwart als wit!). In 2001 is er een onderzoek gedaan door M. Overmaat en G. Ledoux¹ over waarom de ene school wel effectief is en de ander niet (succesfactoren). Zij onderzochten dit onder andere door verschillende onderwijsmodellen met elkaar te vergelijken, namelijk het traditionele ontwikkelingsmodel (stapsgewijs, klassikaal, nadruk op basisvaardigheden, oefening, toetsen) en het constructivistisch ontwikkelingsmodel (zelf oplossingen bedenken, individuele aanpak, nadruk op denkvaardigheden, toepassen van het geleerde, zelfreflectie). Hun hypothese was dat het constructivistische model het best zou passen op effectieve zwarte en witte scholen, zodat zowel achterstandsleerlingen als kansrijke leerlingen aan hun trekken zouden komen. In het onderzoek kwam naar voren dat in de praktijk het meest gebruik wordt gemaakt van het traditionele ontwikkelingsmodel. Ze vonden deze beter bij de kenmerken en behoeften van leerlingen uit achterstandsgroepen passen. Uit het onderzoek kwam dus eigenlijk niet naar voren wat een effectieve zwarte school beter of anders doet dan overige zwarte scholen. Wat wél uit het onderzoek kwam is dat er een grotere instabiliteit heerst op zwarte scholen dan op witte scholen wat betreft leerling-prestaties, werkwijze en leerling-samenstelling. Om terug te komen op uw vraag of uw kind een achterstand kan oplopen op een zwarte school vanwege de grote concentratie achterstandsleerlingen, is niet te voorspellen. Wel kunt u per school kijken naar de stabiliteit van leerling-prestaties, die duiden op een werkwijze die past bij de leerling-samenstelling en de vaardigheden van het team. Het maakt daar dus niets uit hoe groot de concentratie achterstandsleerlingen is, de werkwijze past bij de leerling-populatie. Op een witte school met waarschijnlijk een lagere concentratie achterstandsleerlingen kan Bas net zo goed een achterstand oplopen als de werkwijze niet past bij de verschillende soorten leerlingen in de klas.

Noten:

1. <http://www.pedagogiek-online.nl/publish/articles/000175/article.pdf>

Forum

Het ontstaan van zwarte en witte scholen moeten we tegen gaan. Lekker mengen dus!

Er wordt zeer verschillend gedacht over het ontstaan van witte en zwarte scholen. Moeten we het tegengaan, zo ja, hoe? Hieronder zijn een aantal meningen te lezen.

Ik ben voor deze stelling! Ik ben ervan overtuigd dat 'zwart' onderwijs zorgt voor een deling in de maatschappij. Zo komen bijvoorbeeld moslims in aanraking met de andere cultuur en dit bemoeilijkt alleen maar de integratie.

Onderwijs moet iedereen dezelfde basis meegeven en dat is op deze manier niet het geval.

Eric Janssen

Zolang er op zwarte scholen geen anti-westerse gedachten worden gehanteerd en mensen goed op de hoogte zijn van de Nederlandse waarden en normen, dit ook respecteren en daarnaast de Nederlandse taal beheersen, dan vind ik het geen probleem dat er gescheiden scholen bestaan. Maar ik hoeverre staat de 3^e generatie kinderen te springen om naar dergelijke scholen te gaan?

W. Leferink

Zowel Islamitische als Christelijke scholen moeten worden afgeschaft. Men moet gewoon naar een openbare school gaan. Daar leer je met elkaar omgaan, ook met mensen van een andere cultuur. We proberen toch juist de scheiding tussen culturen te voorkomen! Islam als keuzevak op de middelbare school voor geïnteresseerden een optie misschien?

Brian van der Kolk

Ik vind dat alle scholen alle leerlingen moeten accepteren. Verder moeten alle scholen, in mijn visie, verplicht een bepaald percentage allochtone kinderen aannemen. Integratie begint juist aan de basis.

M. de Vries

De discussie over witte en zwarte scholen is vergelijkbaar met vroeger: toen waren er arbeidersscholen en scholen voor de 'betere' standen. Daar maakte toch ook niemand zich druk over? Het gaat niet om wáár de kinderen iets leren maar vooral dát ze leren. Daar moet de nadruk op worden gelegd.

P. Cornelisse

Ik, als Marokkaanse moeder, vind het zinloos als mijn kinderen naar een Christelijke school zouden gaan en daar de Nederlandse feestdagen vieren. Voor ons is de Islam belangrijk en daarom stuur ik mijn kinderen bewust naar een Islamitische school, zodat ze kennis krijgen van onze eigen cultuur en feestdagen. De Nederlandse cultuur krijgen ze buiten school ook wel mee.

B. Çelik

Toen ik voor mijn twee zoontjes een basisschool zocht, heb ik bewust voor een zwarte school gekozen, omdat ik het belangrijk vind dat ze leren omgaan met andere culturen in ons land. Ook moeten ze andere mensen leren accepteren. Veel mensen in mijn omgeving vinden het vreemd, maar ze zien niet in dat er op deze manier wat aan gedaan kan worden. Ik vind dat meer autochtone mensen hun kinderen naar een zwarte school zouden moeten sturen. Dit komt de integratie ten goede en schroeft de resultaten op de basisschool zeker omhoog.

L. Zomer

*Wil jij ook reageren op deze stelling?
Ga dan naar onze website: www.ratjetoemagazine.nl*

“Ook wij orthopedagogen hebben zeker met multiculturele aspecten te maken”

Interview met Orthopedagoog Josje Rakhorst

Nina Sweet

U werkt op dit moment in Friesland, heeft u veel te maken met allochtone kinderen met een beperking?

Ik heb er zeker wel mee te maken. Bij aanmeldingen binnen de polikliniek zitten regelmatig kinderen van een andere cultuur. Ook op de behandelafdeling van Talant en in een aantal woningen binnen de instelling in Drachten en Beetsterzwaag wonen mensen van allochtone afkomst. In het westen, vooral in de grote steden zul je waarschijnlijk wel meer mensen en kinderen met een andere culturele achtergrond tegenkomen, maar ook hier in Friesland hebben we zeker met deze multiculturele aspecten te maken.

Is er in de laatste 20 jaar een toename zichtbaar van allochtone kinderen binnen Talant?

Oh ja, dat zeker! Vroeger was het zeldzaam en viel het op. En nu zitten er in elke groep wel 1 of 2 allochtone kinderen. Vanuit verschillende landen zoals Nederlandse Antillen, Turkije, Marokko, Roma-cultuur, Suriname, Sri Lanka, Iran.

Is er een verschil in de manier waarop u allochtone kinderen behandelt en de manier waarop u Nederlandse kinderen behandelt?

Er is in principe geen verschil in handelingsprotocol. Elk kind met bijvoorbeeld een depressie heeft een gelijksoortige aanpak nodig, zoals structuur houden, bewegingsactiviteiten en ondersteunende psychofarmaca. Of het kind nu uit Lutjebroek komt of uit Bombay, inhoudelijk zal dat in

Josje Rakhorst is orthopedagoog/GZ-psycholoog. Ze werkt al zo'n 30 jaar in het veld. Op dit moment werkt ze op een polikliniek en een behandelafdeling voor jongeren met een verstandelijke beperking en met een psychiatrische stoornis. “Talent” is een overkoepelende organisatie die mensen met een beperking zorg en ondersteuning biedt op verschillende terreinen, zoals wonen, werken en leren. Josje Rakhorst werkt onder andere met kinderen tussen de 8 en 12 jaar. Ik sprak met haar over allochtone kinderen in deze instelling, hun ouders en de veranderingen van de afgelopen jaren op dit gebied.

grote lijnen niet uitmaken. De interventies, de aanpak, zijn in principe hetzelfde. Maar je moet het natuurlijk wel aanpassen op het kind en op de situatie. Het begint al bij de beeldvorming, de diagnostiek, als het kind binnenkomt op een afdeling. Stel dat hij nog geen Nederlands kan en er moet toch een niveaubepaling verricht worden, dan zul je als agoog allereerst een geschikte test moeten uitzoeken. Soms ben je genooddakt een tolk in te huren, soms kies je voor een non-verbale test zoals de SON¹. Ook de behandeling en de interventies pas je aan op het kind in een bepaalde situatie. Deze situatie van een allochtoon kind is ook heel anders dan bij een Nederlands kind. Er komen vaak nog extra problemen bij kijken waardoor de zorg nog complexer kan worden. Ik heb bijvoorbeeld een licht verstandelijk beperkt meisje van St. Eustatius in behandeling. Haar moedertaal is Engels. Na een etmaal vliegen aangekomen in Nederland. Een andere taal, een ander klimaat, een totaal andere wereld. Een cultuurschok eigenlijk. Naast een turbulente, beladen voorgeschiedenis met mishandeling en verwaarlozing laat ze al snel periodiek overweldigende woedereacties zien. Hierin is ze dreigend naar zichzelf en naar begeleiders. De gedragobservaties laten fluctuaties in affectregulatie en denken zien. Ik zie bijvoorbeeld regressie naar kinderlijk gedrag en dat wisselt zich af met periodes van leeftijdsadequaat functioneren. Veel psychische problemen en naast de verstandelijke beperking, zware psychiatrische problematiek. En dan maakt de andere cultuur en de andere taal het nog complexer. Zo is zij gewend aan heel ander voedsel; de ‘soppi di cabritu (soep van geitenvlees) wordt ingewisseld voor boerenkool met worst. Dat vindt ze vies. Nu is er dus, naast andere forse gedragsproblemen, nog eens een extra probleem ontstaan. Een meisje wat geen eetprobleem had, eet nu uit zichzelf nauwelijks meer.

nauwelijks meer. Dat betekent veel kunst- en vliegwerk om haar te stimuleren wel te eten.

Probeert u ook mee te helpen aan de integratie van de kinderen in de Nederlandse normen en waarden?

Dat ligt eraan. Is het doel dat het kind in Nederland blijft, dan besteed ik er inderdaad wel aandacht aan. Bijvoorbeeld door aandacht te besteden aan de Nederlandse taal. Maar is het doel dat het kind weer terug keert naar het land van herkomst, dan worden er andere accenten gelegd. In ieder geval geen inburgercursus. Bijvoorbeeld bij dat meisje van St. Eustatius probeer ik juist meer aandacht te besteden aan kennis en vaardigheden die nodig zijn binnen haar eigen cultuur. En kijk ik hoe het geleerde geïmplementeerd kan worden in haar toekomstige leven.

Hoe zit het met de ouders? Is er ook een verschil in de manier waarop u die benadert ten opzichte van Nederlandse ouders?

Ja zeker, cultuur is heel belangrijk. Ik probeer me van te voren altijd een beetje in te lezen in een bepaalde cultuur als ik ouders op bezoek krijg en met hen iets bespreken moet. Ik probeer me vooraf te oriënteren op wat belangrijk is. Wat is belangrijk binnen een bepaalde cultuur. Zijn dat prestaties? Staat de groep centraal of het individu? Is het belangrijk om je aan te passen? Welke godsdienst hebben de ouders? Heeft dat invloed op hun denken, op hun normen en waarden? Kortom veel vragen, waar ik niet altijd het antwoord op weet. En ook hier is het taalprobleem weer een belangrijk aandachtspunt. De ouders moeten wel begrijpen wat er aan de hand is met hun kind en hoe de behandeling gaat verlopen. Bijvoorbeeld bij Marokkaanse gezinnen heb ik een paar keer meegemaakt dat de vader alleen Nederlands kan en de moeder niet. Een paar keer heb ik de vader het laten vertalen en een andere keer heb ik een tolk ingehuurd. Ook komt er wel eens een ander familielid mee, die beide talen goed beheerst.

De laatste tijd is het wel eens in het nieuws dat in de moslimcultuur vrouwen niet helemaal gelijk staan aan de man. Heeft u daar ook last van? Dat bijvoorbeeld de vader niets van u wil aannemen omdat u een vrouw bent?

Dat heb ik persoonlijk wel een keer meegemaakt, zonder er meteen een algemene uitspraak van te kunnen maken. Ik kan het voorbeeld noemen van een Marokkaanse vader. Hun oudste zoon had een ernstige verstandelijke beperking met als co-morbiditeit ADHD. De vader wilde deze 'double trouble' niet accepteren. En bovendien was de orthopedagoog ook nog eens

‘Ik probeer
me van te
voren altijd
een beetje
in te lezen
en me te
oriënteren
op wat be-
langrijk is
binnen een
bepaalde
cultuur’

een vrouw, die met dit slechte nieuws kwam. Dat was extra moeilijk. Toch heb ik de ervaring dat je, als er tenminste genoeg tijd voor is, een relatie met de ouders op kunt bouwen. Hierdoor kan deze hobbel wel genomen kan worden. Ervaring en deskundigheid weet je dan blijkbaar wel uit te dragen.

Is er een groot verschil in het accepteren dat je kind een verstandelijke beperking heeft tussen verschillende culturen?

Ik weet echt niet of er een significant verschil is. Het is me wel opgevallen dat in de Marokkaanse cultuur het heel lastig is als de oudste zoon een verstandelijke beperking heeft. Dat is extra moeilijk te accepteren. Bij Antilliaanse gezinnen wordt er ook weer heel anders mee omgegaan als blijkt dat hun kind verstandelijk beperkt is. Daar wordt het meer eufemistisch uitgedrukt. Er wordt bijvoorbeeld gezegd; hij kan niet zo goed leren... Maar het blijft moeilijk om hier een algemene uitspraak over te doen. Daar zullen in de literatuur vast en zeker wel onderzoeken over uitgewerkt zijn.

Zijn de instellingen ook aangepast aan allochtone kinderen? Of wordt daar geen rekening mee gehouden en moeten ze zich aanpassen.

Nee, er wordt zeker met andere culturen en met specifieke gewoonten rekening gehouden. Bijvoorbeeld met het bidden en het soort eten wat wordt aangeboden. Om er nog een keer een Marokkaans voorbeeld bij te halen; in die cultuur is reinheid heel belangrijk. Dus je moet er extra letten dat het kind er goed verzorgd uitziet en hun kamer ook. Dat moet natuurlijk bij elk kind, maar je let er dan gewoon wat extra op.

Was dat vroeger ook al zo, dat er rekening met allochtone kinderen werd gehouden in een instelling?

Het is wel erg veranderd. Vroeger was het allemaal 'veel van het zelfde', een groepsaanpak, geen uitzonderingen, 'alles over een kam scheuren'. Zo kreeg bijvoorbeeld iedereen hetzelfde eten. Maar persoonlijk denk ik niet dat deze verandering zoveel heeft te maken met de toename van allochtonen en differentiatie van culturen binnen de instelling. Dit heeft meer te maken met de verandering van visie van hoe de zorg moet zijn in Nederland. Er is nu meer, veel meer dan vroeger, een individuele gerichtheid. Zorg op

maat, dat is het motto. Het is belangrijk voor de identiteitsvorming van het kind dat de eigen cultuur ook wordt ontdekt en/of wordt gevoed. Je sluit ze zodoende niet compleet af van hun cultuur. Deze cultuur bepaalt voor een groot deel wie je bent; het bepaald je zelfbeeld en je eigenwaarde. Je helpt ze hun eigen identiteit te vormen. Ook vanuit het transgenerationele denken kan 'cultuur' niet zo weggepoetst worden. Voorouders dragen een gedeelte van je identiteit over. Ik heb een jongen gekend met een Nederlandse moeder en een vader uit Sri Lanka. Deze vader was getraumatiseerd (Post Traumatische Stress Stoornis) en het kind had gedragsproblemen. Al heel snel bleek dat vader en zoon weinig contact met elkaar hadden. Pas toen vader in therapie ging, (onder andere door traumabehandeling, EMDR) en weer over zijn geboorteland kon praten, werden de gedragsproblemen van zoonlief ook minder. Hij hoefde de helft van zichzelf niet langer weg te leggen!

Ziet u nog specifieke problemen die meer voorkomen bij allochtone kinderen?

Dat vind ik een moeilijke vraag. Moeilijk om er een eenduidig antwoord op te geven. Ik heb er nooit onderzoek naar gedaan en weet niet hoe betrouwbaar mijn uitspraken in deze zijn. Wat me wel opvalt in de praktijk is dat Marokkaanse kinderen heftiger reageren op bepaalde gedragsbeïnvloedende medicamenten. Maar verder zijn er bij mijn weten, bij mijn werk geen specifieke aandoeeningen of syndromen die meer voorkomen bij allochtone kinderen.

Gaan allochtone kinderen ook meer met elkaar om in de instelling waar u als orthopedagoog werkt?

Er zijn relatief gezien te weinig allochtone kinderen om echte groepen te kunnen vormen. Wat wel opvalt, is dat sommige 'witte' (lees autochtone) kinderen uit lage sociale klasse gezinnen die in de instelling komen, vooroordelen hebben ten aanzien van gekleurde kinderen. Maar mooi is dat die vooroordelen wegvallen zodra ze elkaar leren kennen en samen op een groep wonen. Voor allochtone kinderen is hun cultuur erg belangrijk, maar omdat ze in de minderheid zijn passen ze zich aan.

Noten:

1. Snijders-Oomen Niet-verbale Intelligentietest: algemeen toepasbare intelligentietest waarbij het gebruik van gesproken of geschreven taal niet noodzakelijk is.

(ADVERTENTIE)

3 nummers €7,50

3 nummers €7,50

Neem nu een proefabonnement
met **40%** korting!

Kinderen opvoeden is misschien wel een van de mooiste en belangrijkste taken in het leven van volwassenen. J/M is dé informatie- en inspiratiebron voor ouders met schoolgaande kinderen, met bladpijlers als opvoeden, gezin, samenleving, wellness en praktische zaken.

Prijs losse verkoop	€ 12,60
Prijs proefabonnement	€ 7,50
Uw voordeel	€ 5,10 (40% korting)

.....

Uw gegevens

Voorletters	
Achternaam	
Adres	
Postcode & plaats	
Geboortedatum	- -
Emailadres	
Rekeningnummer	

Taalachterstanden

Hoe vroeger toetsen hoe beter?

Anna Jansma

Ieder mens ontwikkelt zich op zijn eigen manier, in een eigen omgeving en in een eigen tempo. Dat kan niemand ontkennen. Terwijl Ali, 2 jaar oud, wat losse Nederlandse woordjes brabbelt, maakt Kees, van dezelfde leeftijd, al een paar maanden goed begrijpelijke zinnen. Zal Ali ooit op gelijk niveau komen met Kees?

Kinderen van zeer laaggeschoole Turkse of Marokkaanse ouders hebben op vierjarige leeftijd gemiddeld een ontwikkelingsachterstand van anderhalf jaar. Surinaamse en Antilliaanse kinderen van laagopgeleide ouders lopen één jaar achter en kinderen van autochtone ouders met een lagere sociaal-economische status ongeveer 8 maanden. Het gaat dan om achterstanden op cognitief terrein¹.

Vaak worden deze achterstanden niet of nauwelijks ingelopen gedurende de basisschoolperiode. Om hier wat aan te kunnen doen is de vraag hoe en wanneer er het beste op achterstanden getoetst kan worden. Wat is hiervoor een betrouwbare leeftijd en zijn deze toetsen dan überhaupt betrouwbaar?

Toetsen op driejarige leeftijd

Staatssecretaris Sharon Dijksma heeft besloten dat per 1 januari 2009 alle peuters op consultatiebureaus² verplicht getoetst gaan worden op taalachterstand. Blijkt er dan sprake te zijn van een achterstand, dan moet het kind naar taallessen op een crèche, peuterspeelzaal of een andere vorm van voorschool om het vereiste niveau te bereiken¹⁰.

Naar mijn mening maakt Dijksma het plan wat betreft het wegwerken van achterstanden ietwat te rooskleurig. Leo Prick³, columnist bij het NRC-Handelsblad, schrijft in zijn column: "Sharon Dijksma, de nieuwe staatssecretaris voor onderwijs, zocht onlangs de publiciteit met het plan om peuters een taaltoets af te nemen. Dit plan was al veel eerder gelanceerd en vervolgens opgeborgen in een la waar de nieuwe staatssecretaris, bij haar komst op het ministerie, het blijkbaar heeft aangetroffen".

Dijksma laat het hele gebeuren simpel klinken: Creëer een taaltoets, neem deze af bij alle peuters in Nederland, beoordeel en stuur een kind wel of niet naar een voorschool. Uiteindelijk zullen dan alle kinderen in Nederland op hetzelfde niveau beginnen aan de basisschool. Prachtig plan! Maar goed en snel realiseerbaar? Ik denk het niet. Waar gaan deze voorscholen bijvoorbeeld van gefinancierd worden en waar halen we de mensen vandaan die les gaan geven op deze voorscholen?

Zelfs Meijnen¹, die optimistisch is over voor- en vroegschoolse educatieprogramma's (VVE), verwacht dat de manier waarop deze het meest effectief is bijna onmogelijk is waar te maken. Deze manier loopt volgens een centrumgerichte doorgaande leerlijn van twee- of driejarige leeftijd tot en met het zesde jaar in combinatie met opeenvolgende en aansluitende gezinsprogramma's. Hij verwacht dat deze kinderen nog steeds een ontwikkelingsachterstand hebben; ze hebben deze hoogstens voor de helft ingelopen¹.

Is het dan zoveel tijd en geld waard? Moet er niet eerst een programma opgezet worden waarvan bewezen is dat het effectief is én achterstanden volledig wegwerkt? Op deze manier blijven de achterstanden toch nog aanwezig? Ze zijn hoogstens iets verkleind.

Natuurlijk ben ik het ermee eens dat iedereen de kans moet krijgen een goede start te maken in het basisonderwijs. Zo'n goede start zal zeker ook bijdragen aan de verdere schoolcarrière, maar toetsen op driejarige leeftijd, gaat dat niet wat te ver? Is er op die leeftijd wel een betrouwbaar beeld te krijgen van de huidige ontwikkelingsstaat waarin een kind zich bevindt? Ten eerste valt er al vrij weinig te zeggen over de manier waarop een bepaald kind

zijn taal ontwikkelt en in welk tempo hij of zij dat doet. Bovendien is de peutertoets slechts een momentopname. Een peuter die tijdens de test amper een woord spreekt, kan een paar weken of maanden later wel vlot beginnen te babbelen. Dan blijkt er misschien toch geen sprake van een achterstand.

Een eenmalige toetsafname is naar mijn mening niet genoeg. Het is een goede manier om globaal een inzicht te krijgen in het taalniveau van een kind, maar een beslissing maken omtrent het wel of niet plaatsen op een voorschool gaat te ver. Als er al een toets onder peuters/kleuters ingevoerd wordt, zou deze naar mijn mening op de langere termijn moeten gaan plaatsvinden. De peutertoets lijkt nu wel verdacht veel op de Citotoets. Deze toets bepaalt ook voor een groot deel waar een kind terecht komt, alleen dan op het moment dat het de basisschool verlaat. De Citotoets is eveneens een momentopname, maar gelukkig spelen er bij het middelbare schooladvies ook andere factoren mee. Niet alleen de resultaten van de Citotoets, maar ook het algemene beeld dat de leraar van het kind heeft, speelt een rol. Hier is bij de peutertoets geen sprake van. Een leraar ziet zijn leerlingen regelmatig, maar de ouders zien hun kind elke dag. Zij kennen hun kind waarschijnlijk het beste. Alleen de ouders hebben zich er wel bij neer te leggen als het kind volgens de peutertoets naar een voorschool moet; de toets 'zegt' het.

Spraak- en taalontwikkeling

Ook is het de vraag of het verstandig is om een toets af te nemen, die puur en alleen gebaseerd is op spraak- en taalontwikkeling. Taal en spraak zijn immers gekoppeld aan diverse andere ontwikkelingsgebieden, zoals de emotionele en de sociale ontwikkeling, maar ook aan motoriek en denken⁴. Naar een onderlinge samenhang wordt in de Peutertoets niet gekeken.

Kousemaker⁴ schrijft dat bij veel peuters een groot deel van de taalontwikkeling 'intern' plaats vindt. Op latere leeftijd blijken deze kinderen net zoveel te snappen als de rest. Het ene kind is nu eenmaal wat sneller met praten dan het andere kind. Hij is van mening dat onderkenning van risico's op een taalachterstand al veel eerder kan plaatsvinden dan bij twee of drie-jarige peuters. Hij pleit voor toetsmomenten al voor het derde jaar. Ook vindt hij dat kinderen uit een gezin van niet-Nederlandse afkomst specifieke aandacht horen te krijgen. Een tijdige start met Nederlands – ruim voor de instap in het basisonderwijs – draagt aanzienlijk bij aan de kansen op school, het welzijn en de integratie. Ook daarvoor is geen taaltoets voor alle peuters nodig, wel een systematisch beleid van bewustmaking en een aanbod van adequate taalstimulering in het Nederlands, aldus Kousemaker. Hij komt met een alternatief voorstel: Beter dan het toetsen van alle peuters op driejarige leeftijd kunnen consultatiebureaus worden benut voor het realiseren van brede preventieve zorg. Alleen kijken naar taal- en spraakontwikkeling zou funest zijn. Onderkenning van taal-spraakproblemen dient op een integrale manier en op een eerder moment in de ontwikkeling plaats te vinden. Ik vind dit, evenals het plan van Dijkma, een goed plan, maar ook hier is de vraag: valt dit te realiseren, en zo ja, binnen nu en wanneer?

Kind en omgeving

De omgeving waarin een kind opgroeit is ook voor een groot deel bepalend voor de taalontwikkeling. Hoe groot is het verschil tussen een kind dat elke dag voorgelezen wordt en een kind dat alleen zijn ouders gebrekkig Nederlands hoort praten en niet voorgelezen wordt? Het verschil is waarschijnlijk groot, maar is het eerlijk om over een achterstand te spreken bij het tweede kind? Sieneke Goorhuis-Brouwer⁵ reageert in het artikel 'een taaltoets voor peuters?' op Kousemaker. Zij vindt dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen kinderen met een taalontwikkelingsachterstand en kinderen die thuis geen Nederlands leren spreken. Zij vindt dat als kinderen thuis geen Nederlands leren, dit geen taalachterstand genoemd mag worden. De meeste kinderen zullen, eenmaal op de basisschool, de taal ook snel oppikken. Het optimisme dat er bestaat over voor- en vroegschoolse educatie vindt zij zeer onterecht. In 2005 en 2006 verschenen er namelijk twee proefschriften waarin het effect niet kon worden aangetoond. De Britse VVE hebben in de afgelopen tien jaar niet

geleid tot hogere ontwikkelingsscores van kinderen bij aanvang van de basisschool⁶ en ook in het artikel van Meijnen¹ komt naar mijn mening niet heel duidelijk naar voren dat er 'grandioze' effecten zijn. Als groot nadeel noemt Goorhuis- Brouwer de vorming van een 'spagaat'. De leerkrachten raken volgens haar gespannen door doelen die ze moeten bereiken. Vervolgens heeft dit een negatief effect op de interactie met het kind⁷.

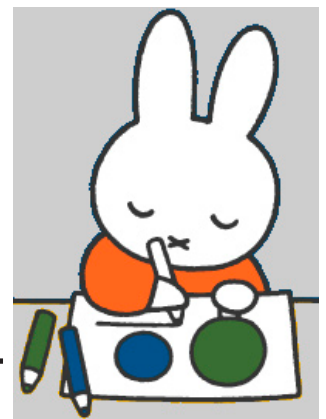
Goorhuis-Brouwer pleit voor het stimuleren van ouders om hun kinderen naar een peuterspeelzaal te laten gaan en ze daar spelenderwijs kennis te laten maken met de Nederlandse taal. Kinderen zijn volgens haar producten geworden; ze moeten voldoen aan allerlei normen. "Kinderen worden maar constant getoetst en gescreend om ontwikkelingsachterstanden te voorkomen. Door, zoals dat nu gebeurt, al een leernorm te stellen en problemen op steeds jongere leeftijd te herkennen, wordt voorbij gegaan aan de normale ontwikkelingsvariaties. De kinderen kunnen daardoor te vroeg in een traject van ontwikkelingsstimulatie terecht komen, waardoor onbedoeld juist ontwikkelingsbelemmeringen op gaan treden"⁷. Peuters en kleuters moeten van alles leren, uitgedaagd door een leerkracht. Pubers hebben geen leerkracht meer nodig, zij mogen in het studiehuis geen kennis overgedragen krijgen maar moeten zelf op onderzoek gaan! Gun peuters hun eigen studiehuis, aldus Goorhuis-Brouwer⁸.

"Mensen, en ook kinderen, verschillen in aangeboren eigenschappen, waaronder hun ontwikkelingstempo in de kinderjaren en hun mogelijkheid om schoolse vaardigheden snel en goed te leren beheersen"⁹.

Volgens mij heeft Ali dus nog alle kans om Kees in te lopen. De uitspraak 'de tijd zal het leren' gaat helaas op het gebied van taalachterstanden, op dit moment, niet op. Als Ali drie jaar is wordt hij getoetst en zo nodig geplaatst op een voorschool.

Moeten we Ali en al die anderen niet nog wat extra 'speling' geven?

Gun peuters hun eigen studiehuis

Noten

1. Meijnen, W. Vve is investering dubbel en dwars waard. Didaktief, november 2007. Geraadpleegd op 3 december 2007, ca 11:15 via URL <http://www.didaktief.nl/dezemaand/index.html>
2. De consultatiebureaus bereiken het overgrote merendeel van de gezinnen met baby's en peuters. In veel regio's bezoekt meer dan 95 procent van alle gezinnen met (een) jong kind(eren) het consultatiebureau. Ook gezinnen van niet-Nederlandse afkomst weten hun weg naar het consultatiebureau te vinden. Het is de bedoeling dat medewerkers van het consultatiebureau systematisch kijken naar uiteenlopende aspecten van de vroegkinderlijke ontwikkeling én de manier waarop ouders hun kind verzorgen en opvoeden. De jeugdgezondheidszorg richt zich daarbij op de vraag of de baby's, peuters, jonge kleuters en hun ouders 'op koers liggen' (Bron:PIPM).
3. Prick, L (2007) Sharon Dijkma. NRC Handelsblad, 31 maart 2007. Geraadpleegd op 1 december 2007, ca. 15:00 via URL <http://archieff.nrc.nl/?modus=l&text=leo+prick+dijkma+&hit=1&set=3>
4. Kousemaker, P & Goorhuis-Brouwer, S. (2005). Een taaltoets voor peuters? Pedagogiek in Praktijk Magazine, editie 34, 2006. Geraadpleegd op 17 november 2007, ca. 16:20 via URL <http://pipm.swphost.com/101113>
5. Prof. dr. S. M. Goorhuis-Brouwer is als orthopedagoog/spraakpatholoog verbonden aan het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) (Bron:PIPM).
6. Postma, D.W. (2007) 'Britse VVE zonder resultaat. Pedagogiek', in: Praktijk Magazine, 39, pp.
7. Goorhuis-Brouwer, S. (2006). Mogen Peuters nog peuteren en kleuters nog kleuteren? De Wereld van het jonge kind, januari 2006. Geraadpleegd op 3 december 2007, ca. 10:30 via URL http://www.hjk-online.nl/userdata/magazine_hjk/pages/pdf/goorhuisbrouwersjanuari.pdf
8. Goorhuis-Brouwer, S. (2006). Klein, klein kleutertje, wat doe je in mijn... Reader Expert meeting Kinderstad, 12 oktober 2006. Geraadpleegd op 1 december 2007, ca. 13:00 via URL <http://www.kindercentrazo.nl/pdf/reader.pdf>
9. Kohnstamm, D. (2007) 'Wat te verwachten van een peutertest?', in: De wereld van het jonge kind, 34, pp. 278-281.
10. Bouma, J. (2007) Peutertoets, verplicht of niet?, NRC Handelsblad, 16 maart 2007. Geraadpleegd op 1 december 2007, ca.15:30 via URL <http://archieff.nrc.nl/?modus=l&text=peutertoets+verplicht+of+niet&hit=1&set=1>

Een breed vooruitzicht

Een voorbeeld voor het reguliere onderwijs.

Marjolijn Rijskamp

In de multiculturele samenleving van nu is breed denken belangrijk. Een goede plek om dit te leren is het onderwijs. Dit brede denken staat centraal in de acht IGBO-scholen in Nederland, oftewel Internationaal Gericht Basis Onderwijs. Hier wordt Engelstalig onderwijs gegeven aan kinderen uit de hele wereld op de internationale afdeling van de school volgens het IPC (International Primary Curriculum).

De kinderen

In Groningen staat zo'n IGBO-school, onder de naam 'de Groningse Schoolvereniging'. Zij hebben naast het reguliere onderwijs een International Department (ID). Ik sprak met Ton Wiegman, de directeur, over zijn school.

Mijn eerste interesse ging uit naar de kinderen die op de ID zitten. Hoe komen zij hier terecht? "Kinderen komen hier terecht als ze onder de volgende vier categorieën vallen:

1. Kinderen van buitenlandse ouders die binnen een bepaalde tijd naar Engelstalige landen vertrekken.
2. Nederlandse kinderen die in het buitenland Engelstalig onderwijs hebben gevolgd en terugkeren naar Nederland.
3. Nederlandse kinderen van wie de ouders binnenkort naar Engelstalige landen zullen gaan.
4. Vluchtelingen die in Engelstalige landen waren terechtgekomen en in Nederland zullen blijven.", aldus Ton Wiegman.

Ongeveer 80 procent van de leerlingen komt uit het buitenland. Over het algemeen zijn het kinderen met een kansrijke achtergrond. De ouders van de kinderen zijn over het algemeen diplomaten, mensen uit het bedrijfsleven of wetenschappers, die werken bij internationale bedrijven. Een tijd geleden zaten bijvoorbeeld veel kinderen op de afdeling van ouders die bij Shell of NAM werkten. Tegenwoordig gaan deze kinderen vaker naar de Britse school in Assen.

Sinds kort is er een nieuwe groep kinderen op de ID met een andere achtergrond. Name-lijk ouders die voor de RUG of het UMCG werken of daar een studie volgen. Een deel van deze ouders hebben het niet zo breed als andere ouders, omdat zij door middel van een beurs bij het UMCG of de RUG terecht zijn gekomen.

De leerlingen blijven ongeveer vier jaar op de Internationale Afdeling in Groningen, waar-naar ze doorstromen naar de Nederlandse afdeling van de school. In Groningen zitten de ID en de Nederlandse afdeling bij elkaar in één gebouw. Dit wordt door de Inspectie van het Onderwijs¹ als positief gezien voor de mogelijkheden tot samenwerking tussen afdelin-gen en de integratie voor leerlingen van beide afdelingen. "Er worden verschillende soorten activiteiten georganiseerd waarbij de leerlingen met elkaar in contact komen, zoals zwem-men, gym en vieringen. Hiervoor is ook een Internationale Commissie opgezet," vertelt Wiegman enthousiast.

Heterogeniteitprobleem

Karsten² schrijft een artikel in het Pedagogisch Tijdschrift over het heterogeniteitprobleem: de vraag of de leerlingcompositie van invloed is op de prestaties van leerlingen. Met zo veel verschillende nationaliteiten móet er toch op de International Department sprake zijn van een heterogeniteitprobleem? Volgens Wiegman is die er zeker; "Er komen op verschil-lende tijden in het jaar nieuwe leerlingen binnen op de ID. Het grootste verschil in niveau wordt veroorzaakt door taal. Sommige kinderen kunnen een beetje Engels, andere kinde-ren helemaal niet".

Om een positieve werking van het bijeenbrengen van leerlingen die verschillen in presta-ties, milieu of etnische achtergrond ² tot stand te laten komen worden maatregelen geno-

men. Allereerst zijn alle leerkrachten op de ID 'native speakers', oftewel leerkrachten die oorspronkelijk uit Engelstalige landen komen, voornamelijk uit Australië, Canada en Engeland. "Hierdoor heb je de zekerheid dat de kinderen goed Engels leren", licht Wiegman toe. Ten tweede wordt er extra individuele begeleiding gegeven. In de klas wordt Engels gesproken.

Kinderen die nog weinig tot geen Engels kunnen, worden in kleine groepjes apart genomen. Ten derde wordt in een grote klas (maximaal 20) een extra leerkracht ingezet. Soms is het verschil in niveau van taal zo groot dat bij haast ieder kind individuele begeleiding nodig is.

Extra kosten

Een vraag die langzamerhand bij mij opkomt, is of dit bijzondere onderwijs meer kost dan het reguliere onderwijs. "Ja, het kost meer geld. Maar in vergelijking met andere internationale scholen (die over het algemeen particulier zijn) valt dit mee. Voor particulier internationaal onderwijs wordt tussen de 15.000 en 35.000 euro per kind per schooljaar gevraagd. Voor de Britse school in Assen zo'n 6000 euro per jaar en voor de Internationale Afdeling van de IGBO scholen tussen de 2800 en 3500 euro per kind per jaar, maar dit verschilt weer per school", laat Wiegman weten. Bij de IGBO-scholen is het schoolgeld als volgt geregeld: 50 tot 70 procent van de kosten wordt gedeeld door het ministerie van Onderwijs. Extra kosten die veroorzaakt worden door de complexiteit die een ID met zich meebrengt, betalen de ouders¹ en soms de bedrijven van de ouders. Die extra kosten worden bij de ID in Groningen vooral veroorzaakt door de zorg van kinderen met beperkingen of achterstanden, waarvoor de school zelf verantwoordelijk is. "Als een kind leerproblemen heeft door autisme of ADHD zijn daar geen instellingen in Groningen die daarbij aansluiten. Zij hebben geen zorgprogramma voor Engels sprekende kinderen en kunnen hen dus niet helpen. De school moet dus hiervoor zelf zorgen, wat soms erg lastig is," legt Wiegman uit.

Maar de school heeft met nog meer problemen te kampen. Personele bezetting is er één van; het vinden van een geschikte leraar om een klas aan te kunnen met veel individuele verschillen en daarbij moet hij of zij een native speaker zijn. Een tweede probleem is financieel gezond blijven. De balans vinden tussen het gevraagde schoolgeld en de kosten die nodig zijn voor de kwaliteit van het onderwijs. Een derde zorg is de scholing van IPC (International Primary Curriculum). Deze extra scholing kost geld. De school heeft geen andere keuze dan creatief omgaan met de middelen die ze hebben.

De klas

Nieuwsgierig naar de internationale afdeling van de school liep ik een ochtend mee in klas ID1 van Hanna van Wouwe. Bij binnenkomst werd ik meteen verrast door een gezin uit Pakistan die hun kind voor het eerst naar school bracht. Toen ik in de klas kwam, moest ik meteen overschakelen in het Engels, want 'miss Hanna' legde mij uit dat we in de klas alleen Engels praten. Ondertussen stroomden de kinderen naar binnen onder begeleiding van hun ouders. Er was meteen een enorme variëteit aan cultuur te zien. Terwijl de kinderen druk bezig waren met Engelse boekjes, legde miss Hanna mij van alles uit over het IPC, het curriculum dat ze volgen. Er zijn twee grote verschillen met het reguliere onderwijs. De eerste is dat ze bij het IPC niet werken volgens methoden maar in 'topics' of 'themes'. De meeste Nederlandse scholen durven niet los te laten aan hun methoden, omdat ze bang zijn dat wat geleerd moet worden zonder methode niet behaald wordt. Een ander verschil is dat ze hier in groep 1 al leren lezen, schrijven en rekenen in plaats van in groep 3. De IPC besteedt veel tijd aan vaardigheden en taken en relatief minder aan tijd om te spelen. Na deze uitleg begint de ochtend. "Maandagochtend is anders dan andere ochtenden", vertelt Hanna. "Dan werken we niet met boeken maar gaat het vooral om interactie. Maar normaal gesproken is het boeken op tafel en aan het werk". Alle kinderen begrijpen het Engels wel, maar spreken is voor het ene kind duidelijk lastiger dan het andere kind. Dit heeft denk ik onder andere te maken met de afkomst. Kinderen die uit Europa komen (veel uit Duitsland) hebben het Engels sneller onder de knie. Maar het jongetje dat uit Pakistan komt en de meisjes uit China en Japan hebben er duidelijk meer moeite mee. Het valt me op dat er een aantal kinderen missen. Maar miss Hanna vertelt me dat dit vaak zo is. "Kinderen uit landen ver van Nederland moeten erg wennen aan het nieuwe klimaat en zijn dus vaak

ziek.”

De kinderen hebben twee keer in de week Nederlands. Ook leren ze alle Nederlandse feestdagen, zoals Sint Maarten, Sinterklaas en kerst. Miss Hanna vertelt dat je daarbij wel goed rekening moet houden met alle verschillende culturen. Ze had rode mijters gemaakt voor Sinterklaas met een gouden kruis erop. Toen ze af waren besepte ze dat dit helemaal niet kon. Er zitten namelijk meerdere moslim kinderen in de klas. Hun ouders zouden het niet op prijs stellen als de kinderen zouden rondlopen met een Katholiek teken op hun hoofd.

Als de kinderen aan het werk zijn hoor ik opeens Duitse klanken door de klas. Miss Hanna glimlacht en zegt dat dit wel vaker voorkomt. “De meningen zijn erg verdeeld over of dit mag of niet. Ik vind dat je een kind niet kan verbieden in zijn geboortetaal te spreken. Sommige kinderen zouden anders helemaal niet praten. Maar ik laat het alleen toe als ze ergens mee bezig zijn.”

Het valt me op dat er een rustige en kalme sfeer in de klas heerst. “Deels komt dat omdat ik vrij streng ben,” vertelt miss Hanna, “maar ook omdat de kinderen respect voor elkaar hebben en elkaar veel helpen met het Engels begrijpen en uitspreken.” In het curriculum ligt ook sterk de nadruk op een ‘international mind-set’ en de wijze les dat je met samenwerken meer bereikt dan alleen.

Met een opgetogen gevoel verlaat ik aan het eind van de morgen de klas. Deze kinderen hebben nog een bijzondere weg te gaan. Sommigen zullen Nederland verlaten en waarschijnlijk nog meerdere malen in een vreemd land wonen. Sommige kinderen blijven voor een lange tijd in Nederland en zullen nog erg moeten wennen aan de cultuur hier. Maar allemaal hebben ze iets gemeen: een breed zicht op en respect voor de verschillende culturen.

Helaas bezit maar een handje vol kinderen deze wijsheid. Hoe waardevol zou het zijn als alle leerlingen in Nederland deze wijsheid zouden delen in onze multiculturele maatschappij?

Noten:

1. Inspectie van het Onderwijs (1993), Het internationaal georieënteerd basisonderwijs integraal beschouwd, Utrecht: Inspectie van het Onderwijs; Den Haag: Sdu servicecentrum,
2. Karsten, S (1995), ‘Concentratie en segregatie in het Nederlandse basisonderwijs’, in: Pedagogisch Tijdschrift, 20, p. 33-56.

Lekker, lekker, lekker!

Dit keer een kijkje in:

De Surinaamse keuken

Surinaamse gerechten hebben iets multicultureels. Vaak zijn de recepten een combinatie van verschillende culturen en invloeden. Gebakken banaan is een heerlijke zoete snack, ook uw kinderen zullen er van smullen!

Pisang Goreng
(Gebakken banaan) voor ca. 6 personen

Ingredienten:
4 rijpe bakbananen
1dl water
50 gram bloem
olijfolie
snufje zout

Snijd de bananen in de lengte door en snijd iedere helft (dwars) in twee stukken. Maak van het water, de bloem en het snufje zout een mengsel en haal de bananen hier doorheen. Bak ze vervolgens goudbruin in wat olie.

Eet smakelijk,
Njang swietie!

**Zijn
zelfover-
schatting,
ego-
centrisme,
verbale
inconti-
nentie en
gebrek
aan
zelfkritiek
werkelijk
de
pijlers van
onze cul-
tuur?**

Wereldburgertoets

Het zal wel in onze genen zitten. Het andere soort, het andere ras en de andere stam; het zijn je vijanden. Ze zien er anders uit, praten anders, dragen gekke kleren. Ze komen zomaar in je territorium en eten je voedsel op. Dat geeft geen veilig gevoel. Met een haring in de hand, de klompen aan, een hoofd vol normen & waarden, trots op dé Nederlandse cultuur, zien wij vol argwaan de al dan niet overzeese nieuwkomers onze landsgrenzen overschrijden. "Ze moeten wel de Nederlandse taal beheersen en een inburgeringstoets over dé Nederlandse cultuur naar behoren afleggen". We willen ze wel accepteren maar dan moeten ze net worden als wij én de Nederlandse cultuur omarmen.

Dé Nederlandse cultuur. Wat is dat? Waar vind ik die?

Is die te vinden in de programma's op TV, waar praatprogramma's een stortregen aan taalfouten over je uitstorten, waar iedereen een mening heeft over alles, waar mensen onder het mom van vrijheid van meningsuiting elkaar respectloos schofferen en Geer en Goor door de helft van de Nederlanders als cultureel erfgoed wordt gezien? **Zijn zelfoverschatting, egocentrisme, verbale incontinentie en gebrek aan zelfkritiek werkelijk de pijlers van onze cultuur?** Hoe meet je dat eigenlijk met een inburgeringstoets?

Voor het intellectuele deel van de natie zendt de publieke omroep als linguïstisch pronkstuk jaarlijks "Het groot dictee der Nederlandse taal" uit. Een openbare vorm van cultureel masochisme als je het mij vraagt. Het feit dat niet één Nederlander in staat is dit dictee foutloos te maken, suggereert dat de Nederlandse taal zó moeilijk is, dat zelfs linguïsto-fielen geprezen moeten worden als zij minder dan 10 fouten maken. Ook niet geschikt voor een inburgeringstoets dus.

Nee, dan zijn de typetjes van Van Kooten en De Bie geschikter materiaal om de Nederlandse cultuur in beeld te brengen. Neem bijvoorbeeld hun sketch van 'de groenteman en de Turk', waarin een Nederlandse groenteman een communicatiestijl hanteert die alleen gepast is bij een mentaal geretardeerd kind van vier. De Turkse man reageert hierop met prachtige volzinnen die Vondel niet zouden hebben misstaan. Een vette knipoog naar de Nederlandse cultuur. Ook typetjes als Koos Koets, Jacobse en Van Es, de vieze man, wethouder Hekking en alle andere, onsterfelijke figuren kunnen beschouwd worden als representanten van de Nederlandse cultuur. Om te slagen voor de inburgeringstoets moet je dan óf de humor ervan begrijpen óf jezelf met zo'n typetje kunnen identificeren. Dat wordt moeilijk.

Wat willen we nieuwkomers dan eigenlijk leren? Wie en wat Nederlanders werkelijk zijn? Of wie en wat we zouden moeten zijn? Tolerant, respectvol naar anderen en wereldburger. In het laatste geval stel ik voor de inburgeringstoets af te schaffen en er een wereldburgertoets van te maken. Niet alleen voor de nieuwkomers verplicht maar voor ieder mens en voor ieder land. Voor het andere soort, het andere ras en de andere stam zullen we dan niet langer vijandschap voelen. Oorlogen worden gesmoord in begrip en terrorisme is verleden tijd.

De wereldburgertoets, is dat haalbaar? Of kunnen we meer heil verwachten van genetische manipulatie?

Hedwig Gerritsen, 19 jaar, 2de jaars studente Pedagogische Wetenschappen & Onderwijskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Het gras bij de burenen...

Een internationale blik op het onderpresteren van allochtone leerlingen en het verschijnsel van jeugdbendes

Eveline Holm

Elke week staan de kranten er weer vol mee. De problemen waar de maatschappij tegenaan loopt wat betreft allochtone jongeren. Dit kan heel concreet zijn beschreven in artikelen waarin staat dat allochtone kinderen nog steeds onderpresteren op school, omdat ze een taalachterstand hebben, of in artikelen over probleemwijken als Utrecht Overvecht¹, waar jeugdbendes in 'zwarte buurten' de omgeving terroriseren².

In dit artikel wordt onderzocht hoe andere landen in Europa hiermee omgaan. Is het gras bij de burenen daadwerkelijk groener, of is het ook hier een probleem wat al jaren aan de orde van de dag is? Dit artikel zal specifiek aandacht besteden aan de situatie in Groot-Brittannië. Bestaat ook hier het verschijnsel jeugdbendes? Is daar ook nog steeds sprake van het onderpresteren van allochtone leerlingen? Komen deze problemen overeen met de situatie in Nederland? Welke maatregelen heeft men hier in dit land voor genomen? Komt dit overeen met de maatregelen die in Nederland genomen worden?

Het onderpresteren van allochtone leerlingen

Om te beginnen, zullen de achterblijvende leerprestaties van allochtone leerlingen in Nederland iets uitgebreider belicht worden.

Het onderpresteren van allochtone leerlingen is helaas nog steeds aan de orde, hoewel afnemend. Uit een onderzoek van Rijken en Harms³, blijkt dat etniciteit samenhangt met aanvangsleeftijd en taal –en rekenachterstand.

Een indicatie waarom de situatie als problematisch wordt ervaren:

- In groep twee van het basisonderwijs scoort 80% van de Turkse, Marokkaanse en Antilliaanse leerlingen onder het gemiddelde bij de begrippentoets. Deze cijfers zijn in vier jaar tijd niet veranderd (1995-1999)
- Veertig procent van de Turkse en Marokkaanse leerlingen behoort tot de absolute laagpresteerders, vergeleken met vijf tot zes procent van de autochtone leerlingen
- Gemiddeld hebben allochtone leerlingen een leerachterstand van twee jaar bij aanvang van het primair onderwijs vergeleken met autochtone leerlingen³.

Het onderpresteren van allochtone leerlingen is al jaren een belangrijk punt op de politieke agenda. Er zijn dan ook verschillende beleidsplannen gemaakt.

Eén van die beleidsplannen, gericht op allochtone achterstandsleerlingen, is dat de leer- en ontwikkelingsachterstanden via het onderwijs voornamelijk bestreden worden door middel van extra financiering van gemeenten en scholen. De subsidieregeling GOA is hier de belangrijkste van de drie subsidieregelingen. GOA staat voor Het Gemeentelijk Onderwijs-achterstandenbeleid. Een aantal speerpunten van dit beleid zijn:

- een integrale aanpak; scholen werken actief samen met andere instellingen, bijvoorbeeld op het gebied van jeugdhulpverlening, welzijn, sport, enzovoorts.
- Voor- en vroegschoolse educatie
- Ondersteuning schoolloopbaan
- Bestrijding van voortijdig schoolverlaten
- Beheersing van de Nederlandse taal (nascholing en extra begeleiding)⁴.

Ontwikkelingspsychologe Marijke Booijink⁵ denkt dat het belangrijk is ook aandacht te schenken aan de relatie tussen de school en allochtone ouders. Juist bij deze groep ouders zijn goede contacten belangrijk, omdat de onderwijspositie van veel allochtone leerlingen om extra aandacht vraagt. Volgens haar zijn de volgende punten belangrijk om de communicatie tussen de leerkracht en de allochtone ouders te verbeteren:

- Het tien-minuten gesprek is volgens Booijink echt te kort voor een vruchtbaar gesprek met allochtone ouders. Dit zou minstens een kwartier moeten zijn.
- Ouders moeten concrete adviezen krijgen over wat ze thuis met hun kinderen kunnen

- nen doen, zodat ze meer gestimuleerd worden om te leren.
- Huisbezoeken van leerkrachten bij ouders; dit is ook goed voor het negatieve beeld wat veel leerkrachten hebben van allochtone ouders.
- Educatief partnerschap; het samenwerken tussen school en ouders⁵.

Er is een tendens, dat het verschil tussen allochtone en autochtone leerlingen afneemt over de schooljaren (van groep 4 naar groep 8), en de bestaande achterstanden aan het afnemen zijn³.

Zoals wellicht te verwachten viel, lopen ook in Groot-Brittannië allochtone leerlingen vaak wat achter op hun autochtone leeftijdsgenoten.

Wat beleid betreft, komen we direct al een verschil tegen met Nederland: in Engeland en Wales richt men zich met specifieke acties op het verbeteren van de prestaties van allochtone leerlingen. In Nederland vallen ook autochtone achterstandsl leerlingen onder de meeste regelingen. Het rapport van het Engelse Ministerie van Onderwijs trekt echter wel grotendeels dezelfde conclusies als de onderzoeken van de Universiteit van Tilburg wat betreft de oorzaken en verbeteringen van achterblijvende schoolresultaten: de verblijfsduur in Engeland, de hoge verwachtingen van ouders en leerkracht, en een goed leiderschap van de leerkracht zouden tot betere resultaten leiden. Voor de laatstgenoemde zijn speciale programma's beschikbaar om leerkrachten en schoolbesturen de extra kennis en vaardigheid bij te brengen, om allochtone leerlingen tot betere prestaties te brengen. Voor verschillende functies, zijn er verschillende programma's.

Het onderwijsbeleid voor allochtone leerlingen richt zich op drie leeftijdscategorieën, waarvan slechts de eerste twee van belang zijn voor dit artikel:

3-6 jaar: zowel de eigen, als de Engelse taal stimuleren. Keuzevrijheid vergroten.

11-14 jaar: extra middelen ter beschikking stellen wat betreft kennis van grammatica.

Docent krijgt persoonlijke training. Docent geeft extra lesstof op alle onderdelen van het lesprogramma aan allochtone leerlingen⁴.

Jeugdbendes

Als men Engeland vergelijkt met Nederland, kan er over allochtone jeugdbendes in Nederland nauwelijks gesproken worden. De ernst en omvang van de problemen met jeugdbendes ('gangs') in Engeland, is daar vele malen groter.

Toch bestaat er ook in Nederland overlast door groepen jongeren, maar deze groepen kunnen beter beschreven worden door 'hangjongeren'. Deze groepen hangjongeren blijken vooral te bestaan uit Marokkaanse jongens. Een verklaring hiervoor, is de relatief recente migratie van Noord-Afrikaanse gezinnen, en hun nog onvoltooide integratie in de Nederlandse samenleving, waardoor de aanpassing niet altijd soepel verloopt. Ook komen veel Marokkaanse jongens uit relatief grote gezinnen, die klein gehuisvest zijn. Het huis is daarnaast van oudsher het domein van vrouwen, dus het is een logische stap voor deze jongens dat zij elkaar buitenshuis treffen. Met name door hun criminele activiteiten, maar nog meer door de beter waarneembare overlast, botsen zij met buurtgenoten en winkeliers⁶.

Verschiedende beleidsplannen zijn opgesteld om deze criminele activiteiten en overlast te verminderen. Verbondenheid met de gemeenschap blijkt een beschermende factor te zijn in het verhinderen van 'ontspoord' of crimineel gedrag. Gebrek aan normbesef en sociale binding spelen bij criminele jongeren namelijk een rol⁷.

Daarnaast wordt zowel vanuit instellingen als vanuit de (lokale) overheid een steeds sterker accent gelegd op de preventie van problemen bij de allochtone jeugd. Deze preventie richt zich voornamelijk op het opvoedkundige klimaat waarin de jongeren opgroeien. Ook CtC (Communities that Care) is een preventiestrategie; hier draait het erom, leefbare en veilige wijken te creëren waarin kinderen zich gerespecteerd, aangemoedigd en gewaardeerd voelen⁷.

Zoals hierboven al aangegeven, maakt men zich in Groot-Brittannië ernstig zorgen over het groeiende aantal zogenaamde 'gangs', en de problemen die dit met zich meebrengt.

Volgens John Pitts, professor aan de Universiteit van Bedfordshire, hebben veel jongeren geen keus. Het probleem is vooral, dat ze vastzitten aan hun omgeving, omdat de wacht-

lijsten voor sociale huisvesting lang zijn. En als ze weigeren zich bij een gang te voegen, lopen ofwel zijzelf, ofwel hun familieleden het gevaar om het leven gebracht te worden⁸.

Waren Nottingham en Bristol vroeger één van de veiligste en rustigste gebieden, nu heeft Bristol zelfs wat je kunt noemen no-go areas. In Nottingham is het nog erger; wat betreft schietpartijen, is Nottingham er het slechtst aan toe in vergelijking met alle andere steden van zijn grootte⁹.

Het beleid hiervoor in Groot-Brittannië verschilt. Afgelopen april sprak president Tony Blair op nadat er een aantal jonge mensen achter elkaar vermoord waren door zwarte 'gangs'. Dit stond in de Times van 11 april 2007. Hij wil de wetten wat betreft messen en wapenhandel strenger maken; de minimumstraf voor wapenbezit moet nu ook voor 18-jarigen gelden, en niet slechts voor 21-jarigen. Er moet meer politietoezicht komen op dergelijke bendes, en wellicht krijgt de politie dan ook meer bevoegdheden om verdachten van wapenbezit en wapenhandel in de gaten te houden. Ook moeten de 'leiders' van deze bendes moeten worden opgespoord, geïdentificeerd, en uit de bendes gehaald worden¹⁰.

'The independent Reach report' wil in dit kader de aandacht richten op de verkeerde rolmodellen die jonge, zwarte jongens hebben (rappers, beroemdheden). Een oorzaak voor het overnemen van de gedragingen van deze rolmodellen, is het vaak ontbreken van een vader. Er wordt geargumenteed dat het een oplossing is om juist succesvolle volwassen zwarte rolmodellen aan te bieden, zoals chirurgen of advocaten. Zo krijgen jonge zwarte kinderen te zien, dat dit ook posities zijn die te bekleden zijn door henzelf⁸.

De meest effectieve methode tot nu toe, is een methode genaamd What Works. Deze methode besteedt vooral aandacht aan de omstandigheden die bijdragen aan het criminele gedrag, bijvoorbeeld slechte huisvesting, werkloosheid van de ouders, opvoeding en taalachterstand. De risico's en de behoeften van de jonge delinquent worden in kaart gebracht volgens het Offender Assessment System (OASys), het delinquent beoordelingsstelsel. Hier wordt de herhaling van een misgreep voorspeld, gebaseerd op genoten onderwijs, houding, het vermogen problemen op te lossen en de kans op werk, drank – en drugsgebruik. De rechter houdt in zijn straf rekening met de medewerking die de jonge crimineel laat zien¹¹.

Wat men nu kan concluderen, is dat zowel de problemen met allochtone achterstandsleerlingen, als de problemen die jeugdbendes veroorzaken, zowel in Nederland als Groot-Brittannië aan de orde zijn. De omvang en ernst van de jeugdbendes in Groot-Brittannië zijn echter vele malen groter dan in Nederland. Het beleid om dit te verminderen, is in Engeland en Wales logischerwijs dan ook anders dan in Nederland. Noemenswaardige verschillen tussen allochtone achterstandsleerlingen en het bijbehorende beleid zijn er echter niet tussen Nederland en Groot-Brittannië.

Noten:

1. De wijk Utrecht Overvecht heeft de slechtste sociaal-economische positie van Utrecht; meer dan 40% van de wijk is nu slecht opgeleid
2. Veen, A.C. van (2006). Gedist? (een onderzoek naar jongeren en straatcultuur in Utrecht). Utrecht: Universiteit Utrecht, Faculteit Sociale Wetenschappen.
3. Rijken, S.R.H. & Harms, G.J. (2002). Schoolloopbanen en jongeren in risicosituaties. (pag. 5-14). Groningen/ Utrecht: Gion.
4. Schellings, T. (2003). Onderwijs: de sleutel tot integratie? (een onderzoek naar integratiebevorderende maatregelen in het onderwijs, pag. 5-18). Den Haag: Kenniscentrum
5. Booijsink, M. (2007). Terug naar de basis (een handreiking voor de communicatie tussen leerkrachten en allochtonen in het primair onderwijs, p. 12-42). Leiden: Universiteit Leiden, Faculteit der Sociale Wetenschappen.
6. Gemert, F. van (2002). Overlast en wisselwerking tussen jeugdgroepen en de buitenwereld. Tijdschrift voor de criminologie, 44(2), 162-164.
7. Dam, J. ten (2003). GGI als good practice van een sociale aanpak van jeugdcriminaliteit. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut
8. Flintoff, J.P. (2007). Gangs, guns and justice for Jessie. The Sunday Times, August 12, 2007. Geraadpleegd op Internet op 8 december 2007, ca. 14:20 uur via URL <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/uk/crime/article2240422.ece>
9. Rees-Mogg, W. (2004). Gun epidemic is spreading. The Times, October 11, 2004. Geraadpleegd op Internet op 7 december 2007, ca. 18:00 uur via URL http://www.timesonline.co.uk/tol/comment/columnists/william_rees_mogg/article492812.ece
10. Webster, P. (2007). Blair: black community must address violence. Times Online, April 11, 2007. Geraadpleegd op Internet 3 december 2007, ca. 13:30 uur via URL <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/politics/article1641500.ece>
11. Ayadi, M. el (2003). Jeugdcriminaliteit/naar straf met nut. Trouw, 23 januari 2003. Geraadpleegd op Internet op 8 december 2007, ca. 15:00 uur via URL http://www.trouw.nl/archief/article364787.ece/Jeugdcriminaliteit_Naar_straf_met_nut

QUIZ

Ook deze uitgave ontbreekt de maandelijks terugkerende quiz niet! Deze keer is de quiz voornamelijk gericht op allochtone ouders. Er is veel te doen geweest over zogenaamde 'inburgeringcursussen' en kinderen die beter Nederlands spraken dan hun ouders.

Sinds 1 januari 2007 bestaat zelfs de wettelijke plicht tot het afleggen van een inburgeringexamen. Maar hebben deze maatregelen voor u effect gehad? Hebt u echt het idee dat u in Nederland woont, werkt, de politiek volgt, Nederlandse uitdrukkingen kent? Dit is wat de quiz van deze week zal testen. Hoe ver bent u ingeburgerd in de Nederlandse cultuur?

De goede antwoorden staan onderaan.

1. De hoofdstad van Noord-Holland is...

- A. Den Haag
- B. Amsterdam
- C. Haarlem
- D. Alkmaar

2. De kleuren van de Nederlandse vlag lopen ... en zijn ...

- A. Horizontaal: rood, wit en blauw
- B. Verticaal; rood, wit en blauw
- C. Verticaal; Rood, wit en groen
- D. Horizontaal; rood, wit en groen

3. De Eerst een Tweede kamer vormen samen het/de

- A. overheid
- B. parlement
- C. koningshuis
- D. politieke partijen

4. Jan-Peter Balkenende is minister-president, en vertegenwoordigt ook...

- A. De PvdA
- B. D66
- C. Het CDA
- D. De VVD

5. Wat betekent het spreekwoord: "beter één vogel in de hand dan tien in de lucht"?

- A. dit is een uitdrukking van de Nederlandse Vogelbeschermingbond.
- B. Je kunt beter te weinig dan te veel hebben
- C. Je moet blij zijn met wat je hebt, en niet meer willen dan mogelijk is.
- D. Je kunt dingen maar beter dicht bij je houden, voordat je er nooit meer bij kan.

6. Wanneer is het Sinterklaasavond, en van wie stamt Sinterklaas af?

- A. 5 december; Saint Nicolas uit Frankrijk
- B. 5 december; Nicolaas van Myra uit Lycië
- C. 6 december; Sint Nicolaas uit Griekeland
- D. 6 december; Sint Klaas uit Nederland

7. Op welke datum is Pim Fortuyn vermoord en voor welke partij was hij de laatste paar maanden voor zijn dood lijsttrekker?

- A. 6 mei 2002; Lijst Pim Fortuyn
- B. 4 mei 2001; Leefbaar Nederland
- C. 10 mei 200; Lijst Pim Fortuyn
- D. 8 mei 2001; Leefbaar Nederland

8. Hoe heten de zoons van Koningen Beatrix?

- A. Johan Friso, Bernhard, Willem-Alexander
- B. Pieter-Christiaan, Willem-Alexander, Bernhard
- C. Johan Friso, Constantijn, Willem-Alexander
- D. Willem-Alexander, Constantijn en Pieter-Christiaan

9. Waar woont de Koningin momenteel?

- A. Kasteel Drakensteyn,
- B. Paleis Soestdijk
- C. Paleis het Loo
- D. Paleis Huis ten Bosch

10. Wat betekent GFT-afval?

- A. Groen, Flessen en Textiel
- B. Giftig afval
- C. Groente, Flessen en Tuin afval
- D. Groente, Fruit en Tuin afval.

11. Wat zijn de twee beroemdste rivaliserende topvoetbalclubs in Nederland?

- A. Ajax en Feyenoord
- B. PSV en Ajax
- C. Ajax en AZ
- D. Feyenoord en PSV

Als u 9 of meer vragen goed heeft, is de inburgering geslaagd!

11.a 10.d 9.d 8.c 7.a 6.b 5.c 4.c 3.b 2.a 1.c

Gemengde, zwarte of witte scholen? Er zijn verschillende wegen die naar Rome leiden

Silvana Miojo

Een mogelijke oplossing tussen zwarte en witte scholen. In de kranten van alledag komt het steeds weer ter sprake. Politici, gemeentes, schoolbesturen, leraren en ouders werken er aan mee om de segregatie tegen te gaan. In dit artikel wordt duidelijk of de scheiding van zwarte en witte scholen mogelijk is, of er oplossingen zijn en waar de knelpunten liggen. Ook wordt er nog naar een onderzoek gekeken. Er wordt veel gekeken naar een mogelijke oplossing tussen zwarte en witte scholen, maar moeten zwarte en witte scholen eigenlijk gescheiden worden?

Cijfers

Het toenemen van gekleurde scholen wordt als negatief ervaren. Vooral wanneer een school meer allochtone leerlingen heeft dan autochtone leerlingen en dit niet de goede afspiegeling is van de eigenlijke samenstelling van de wijk (Forum 2007; Het Onderwijsblad, 2007). Maar hoe staat het er eigenlijk voor? In de vier grote steden telt meer dan de helft van de basisscholen meer dan 50 procent niet-westerse allochtone leerlingen in het schooljaar 2006/2007. En ongeveer een derde daarvan had meer dan 80 procent niet-westerse allochtone leerlingen. De verhoudingen op de basisschool in het schooljaar 2006/2007 duiden op segregatie. Een niet-westerse allochtone leerling had gemiddeld 73 procent niet-westerse allochtone medeleerlingen, dit kan duiden op een zwarte school. Een autochtoon of westers allochtoon had gemiddeld maar 26 procent niet-westerse allochtone medeleerlingen, dit kan duiden op een witte school ¹.

Voordelen

Het tegengaan van de scheiding in zwarte en witte scholen heeft twee hoofdargumenten. Ten eerste zorgt segregatie voor een belemmering van de integratie van minderheden. Op een gemengde school zal een niet-westerse allochtone leerling makkelijker de Nederlandse taal leren doordat het meer gesproken wordt in de klas en op het schoolplein. Het Nederlands is dan de dominante taal. Verder zorgt een gemengde school er voor dat kinderen van verschillende culturen eerder in aanmerking met elkaar komen. Er zullen zo eerder vriendschappen worden gesloten en er zal meer waardering zijn voor elkaars cultuur. Bij een gescheiden school zullen deze verschillende culturen elkaar niet zo snel tegenkomen. Daarnaast kan het voorkomen dat op sommige zwarte scholen bewust integratie wordt tegengegaan, dit gebeurt vaak op islamitische scholen. Echter spreken we dan meer van enkele incidenten, aangezien nergens uit gebleken is dat islamitische scholen structureel integratie belemmeren². Het tweede hoofdargument is dat op zwarte scholen de leerprestaties van de leerlingen verslechterd ². Zo worden de niet-westerse allochtone leerlingen niet uitgedaagd om Nederlands te spreken, omdat het gemakkelijker is om in hun eigen taal te spreken. Verder missen de leerlingen van zwarte scholen autochtone Nederlandse leerlingen waar ze zich aan op kunnen trekken. Door naar een gemengde school te gaan is dit wel mogelijk³. De kwaliteit van het onderwijs op de zwarte scholen is volgens de onderwijsinspectie onvoldoende (Inspectie van het onderwijs, 1999, 2000, 2001), ook beschikken de zwarte scholen over minder goede rijkdom. De scholen slagen er niet in om de leerstof voor Nederlandse taal en rekenen volledig te kunnen bieden. Dit heeft te maken met het vinden en behouden van goede leerkrachten ².

Nadelen

Er zitten ook nadelen aan een gemengde school. Zo zullen gemengde scholen steeds diverser worden. Neem bijvoorbeeld de Amsterdamse Westerparkschool, tien jaar geleden was de school nog compleet zwart. Tegenwoordig is de helft van de 470 kinderen wit en zijn er 47 nationaliteiten. Dit zorgt er echter wel voor dat het werk van de leraren ook complexer wordt. De leraren krijgen te maken met kleuters die in hun eerste jaar leren lezen, maar ook met leerlingen die nog nooit een woord Nederlands hebben gesproken. Op de Amsterdamse Westerparkschool zitten naast niet-westerse allochtone leerlingen, ook leerlingen van hoogopgeleide ouders. Deze hoogopgeleide ouders stellen nieuwe eisen aan het onderwijs, ook dit maakt de school diverser. Bovendien krijgt de school steeds meer te maken met dyslexie, wat minder snel te signaleren is in een grote groep leerlingen met een taalachterstand⁴. Ten tweede zullen de gemengde scholen minder geld krijgen. Er bestaat namelijk de 'gewichtenregeling',

wat inhoudt dat een school meer geld krijgt voor kinderen van laagopgeleide, relatief vaak allochtone, ouders. Voor de kinderen op een gemengde school met dyslexie of hoogbegaafdheid, wat vaak voorkomt bij kinderen met hoogopgeleide ouders, krijgt de school dus niets extra's⁴. Er wordt aangegeven dat segregatie slecht is voor het onderwijs. Er is echter een soortgelijk onderzoek gedaan, waar een ander beeld uitkomt. Zo blijkt dat meisjes slechter presteren in wiskunde en natuurwetenschappen dan jongens op een gemengde school dan op een niet-gemengde, meisjesschool. Jongens zijn door aanleg en opvoeding beter in deze vakken, zij vragen en krijgen hierdoor meer aandacht van de leraren. De meisjes merken dat ze minder presteren in deze vakken en lijden hier onder. Zo zijn de verwachtingen laag en daardoor doen ze minder hun best, waardoor de verwachtingen juist uitkomen⁵. Dit houdt in dat leraren bewust of onbewust lage verwachtingen hebben van een bepaalde groep leerlingen. Tot slot is het zo dat leerlingen minder hard hun best doen als ze ergens niet goed in zijn⁵.

Oplossingen

Omscholengemengdtemakenzijneroplossingenaangedragen. Hier worden enkele recente oplossingen genoemd. Zo wil Rotterdam op alle scholen twee verschillende wachtlijsten opzetten. Eén voor allochtone leerlingen en één voor autochtone leerlingen. Zo kunnen scholen zelf hun samenstelling van allochtone – autochtone leerlingen behalen. Volgens Steven van Eijck, jeugdcommissaris van het Jeugd- en Jongerenbeleid, is het probleem echter dat er niet veel inschrijvingen zullen zijn op de autochtone lijst van de zwarte scholen, omdat ouders de kwaliteit van het onderwijs op de zwarte scholen niet goed vinden⁶. Het kabinet kwam met de maatregel om een vast tijdstip te hebben voor het aanmelden van leerlingen. Het is nu zo dat autochtone ouders al vroeg hun kinderen aanmelden op de meest gewilde scholen. Als de ouders van zwarte leerlingen hun kind dan aanmelden is de school vaak al vol⁷. Amsterdam kwam met het plan van de voorrangsregel. Dit houdt in dat ouders voorrang krijgen bij een school als ze hun kind aanmelden samen met een kind van een andere etnische afkomst.

Hiermee worden populaire witte scholen gemengder. Wanneer de school vol is zullen de witte kinderen naar een zwarte school moeten, die vervolgens ook gemengder zal worden⁷.

Knelpunten

Naast oplossingen stuiten we ook op knelpunten. Als we strikt naar de theorie kijken kunnen we als oplossing aandragen dat de gemeente bepaalt welke kinderen naar welke school gaan. Echter stuit je hier in de praktijk op een recht van ouders, namelijk het recht van de vrije schoolkeuze². Daarnaast is een lastig knelpunt de 'witte vlucht'. In sommige steden heb je een concentratie van mensen uit minderheidsgroepen in een bepaalde wijk. Naast dit huisvestingsbeleid hebben bepaalde allochtone mensen uit minderheidsgroepen ook te maken met hun financiële situatie. Ze wonen vaak in goedkopere wijken. Door deze concentratie worden de plaatselijke basisscholen zwarter. De autochtone ouders van leerlingen vertrekken daarom vaak naar de randgemeentes om hun kinderen daar naar school te laten gaan. Het is pas van de laatste tijd dat er in een wijk goedkope en duurdere huizen worden gebouwd, om de samenstelling van de wijken meer gemengd te maken⁸. Naast de 'witte vlucht' van ouders heb je ook te maken met de 'witte vlucht van leraren'. Veel leraren kiezen ervoor om te werken op een witte of gemengde school⁸. De reden hiervoor is omdat het werken op een zwarte school soms zwaar en onbevredigend is. Daarnaast spelen de hoge huizenprijzen in de grote steden ook een rol. Dit alles wordt versterkt door de ingezette klassenverkleining sinds 1997. Hierdoor ontstaan er nog meer vacatures voor leraren op witte en zwarte scholen. Maar juist door de vlucht van leraren naar witte scholen, worden de zwarte scholen dubbel zo hard getroffen².

Onderzoek

In 2001 hebben Marianne Overmaat en Guuske Ledoux een onderzoek gedaan naar de effectiviteit van schooltypen voor allochtone leerlingen. Uit interviews met de schoolleiders die Ledoux en Overmaat⁹ hadden, blijkt dat ze hard werken aan een goed pedagogisch klimaat. Uit een eerder onderzoek blijkt zelfs dat scholen met veel allochtone leerlingen veelzeggend vaker kenmerken van effectiviteitsfactoren verwezenlijken in hun onderwijs dan op andere scholen⁹. Dit houdt in dat het scheiden van de scholen niet een probleem hoeft te zijn. Juist door het erkennen van leerlingen uit achterstandsgroepen wordt er harder gewerkt aan het onderwijs die deze leerlingen krijgen.

Conclusie

Er zijn redenen te geven voor een gemengde school en redenen voor een blijvende scheiding van de scholen. Een gemengde school zorgt voor een betere integratie en zorgt ervoor dat zwakke, allochtone leerlingen zich kunnen optrekken aan de betere, autochtone leerlingen. Echter zorgt een gemengde school ook voor een diverser klimaat op school. Er zullen aan meerdere eisen voldaan moeten worden. En of een gemengde school de segregatie bevordert, staat niet helemaal vast. Er zijn veel mogelijkheden voor het oplossen van de zwarte en witte scholen. Maar er is niet één goede mogelijkheid. Er zijn meerdere mogelijkheden. Bijvoorbeeld een voorrangregel of een vast tijdstip voor het aanmelden van kinderen die naar de basisschool gaan. Het blijkt dat er meerdere wegen naar Rome leiden.

Noten:

1. Hartgers, M. (2007). Scholen in de Randstad sterk gekleurd. CBS, 22 augustus 2007. Geraadpleegd op 27 november 2007, ca. 15:00 via URL http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/_unique/_search/default.htm?cx=018020871965988641477:rvmzjpho2wq&cof=FORID:11&q=scholen+in+de+randstad+sterk+gekleurd#1089
2. Vermeulen, B.P. (2001). Witte en zwarte scholen. 's-Gravenhage: Elsevier bedrijfsinformatie.
3. Van der Zwan, A. (2000). Hoe goed of slecht zijn zwarte scholen? Trouw, 4 november 2000. Geraadpleegd op 27 november 2007, ca. 15:00 via URL http://www.trouw.nl/deverdieping/dossiers/article7546.ece/Hoe_goed_of_slecht_zijn_zwarte_scholen
4. Pronk, I. (2007). Het 'witten' van zwarte scholen loont niet. Trouw, 28 september 2007. Geraadpleegd op 27 november 2007, ca. 15:30 via URL http://www.trouw.nl/deverdieping/opvoeding_onderwijs/article807020.ece/Het_witten_van_zwarte_scholen_loont_niet
5. Faber, J. (2004). Zwarte scholen zijn goed voor de integratie. Trouw, 5 maart 2004. Geraadpleegd op 27 november, ca. 14:15 via URL <http://archieff.trouw.nl/artikel?REC=3ab8651d5f78167343958f458fc0fd20>
6. Salm, H. (2005). Twee wachtlijsten geen oplossing. Trouw, 8 januari 2005. Geraadpleegd op 27 november 2007, ca. 16:45 via URL http://www.trouw.nl/archief/article4631.ece/Twee_wachtlijsten_geen_oplossing
7. Obbink, H. (2007). Voorrangregel helpt school in zwarte wijk niet. Trouw, 30 juni 2007. Geraadpleegd op 27 november 2007, ca. 16:50 via URL http://www.trouw.nl/deverdieping/dossiers/article815488.ece/Voorrangregel_helpt_school_in_zwarte_wijk_niet
8. Van Dijk, A. (2005). 'Witte vlucht en zwarte vlucht, wat is dat? Kennisnet, mei 2005. Geraadpleegd op 29 november 2007, ca. 10:00 via URL <http://oudersvo.kennisnet.nl/themas/witteenzwartescholen/witzwartvlucht-watisdad>
9. Ledoux, G. & Overmaat, M. (2001). Een zoektocht naar succesfactoren op zwarte basisscholen. Pedagogiek, 4, 359 -371. Geraadpleegd op 27 november 2007, ca. 15:00 via URL <http://www.pedagogiek-online.nl/publish/articles/000175/article.pdf>

De derde generatie, nog steeds een 'aparte' groep?

Mariëtte Beks

De kinderen van de tweede generatie: de derde generatie. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (1999) bestaat officieel de definitie van een derde generatie allochtonen niet. Het is een jonge generatie met kinderen, die allen ongeveer een basisschoolleeftijd hebben. De allochtone afkomst van de derde generatie is niet altijd zichtbaar, ondanks dat word deze groep door het CBS geteld. Deze telling laat een snelle groei van de derde generatie zien. Je kunt jezelf afvragen of het nuttig is deze 'definitieloze' derde generatie bij te houden Blijven wij op deze manier mensen direct of indirect van allochtone afkomst discrimineren?

Definitie allochtonen

In een rapport van het CBS (1999) werd een standaarddefinitie voor 'allochtoon' geformuleerd. Volgens deze definitie zijn alle personen van wie minstens één ouder in het buitenland is geboren allochtoon. Allochtonen die zelf in het buitenland zijn geboren worden gerekend tot de eerste generatie. De allochtonen die wel in Nederland zijn geboren worden gerekend tot de tweede generatie.

Wanneer men onderzoek wil doen naar de niet-westerse derde generatie is er toch behoefte aan een dergelijke definitie. De omschrijving van de derde generatie werd in een rapport van het CBS (2003) geformuleerd als de generatie waarbij het gaat om personen van wie beide ouders in Nederland zijn geboren en van wie ten minste één grootouder in een niet-westers land geboren is. Taalbarrière

Omvang derde generatie

Logischerwijs bestaat er een samenhang van de groei tussen de eerste, tweede en derde generatie. De groei van de eerste generatie word met name bepaald door asielmigratie en huwelijksmigratie. Deze generatie is verantwoordelijk voor het groeitempo van de tweede generatie, die op hun beurt weer verantwoordelijk is voor de derde generatie. Het gaat hierbij vooral om het deel van de bevolkingsgroep in de zogenaamde gezinsvormende fase (Alders & Keij, 2001).

Volgens het onderzoek van Alders en Keij¹ bestond de derde generatie op 1 januari 2003 uit ongeveer 35 duizend personen. De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in tabel 1. In de tabel zie je de verhoudingen binnen de derde generatie met betrekking tot het aantal grootouders dat in een niet-westers land geboren is. Bij de groep van ongeveer 35 duizend personen was ten minste één van de vier grootouders in een niet-westers land geboren. Bij ongeveer 12 duizend personen van de derde generatie zijn twee of meer van de grootouders in een niet-westers land geboren. Tussen de twee en negen duizend personen hebben drie of vier grootouders die in een niet-westers land geboren zijn. Daarnaast zijn bij maximaal zes duizend personen alle vier de grootouders in een niet-westers land geboren.

Tabel 1

Niet-westerse derde generatie op 1 januari 2003

Aantal grootouders geboren in niet-westers land	Frequenties (x 1000)	
	ondergrens	bovengrens
één of meer	34	36
twee of meer	10	14
drie of vier	2	9
vier	1,5	6

Volgens onderzoek van Alders en Keij¹ bestaat het grootste deel van de allochtone bevolking in Nederland uit Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen/Arubanen. Deze bevolkingsgroepen hebben een lange verblijfs geschiedenis in Nederland. Daardoor heeft een grote meerderheid van de derde generatie één of meerdere grootouders van Turkse,

Marokkaanse, Surinaamse of Antilliaanse/Arubaanse afkomst. De resultaten van het onderzoek staan weergegeven in tabel 2. Veruit het grootste deel van de derde generatie heeft één of meer grootouders uit Suriname, deze groep bestaat uit ongeveer 16 duizend personen. Daarna volgt de derde generatie Antilianen en Arubanen, die met ongeveer zeven duizend personen een stuk kleiner is dan de derde generatie Surinamers. Vervolgens telt de derde generatie Turken ongeveer 2,5 duizend personen en de derde generatie Marokkanen 1,5 duizend personen.

We moeten bij de interpretatie van de getallen wel rekening houden met dubbeltelling. Zo word een enkeling met bijvoorbeeld één Surinaamse grootouder en één Antilliaanse grootouder gerekend tot twee groepen van de derde generatie, namelijk de Surinaamse én de Antilliaanse/Arubaanse derde generatie.

VDAB: mensen met twee grootouders van buiten EU zijn allochtonen

Definitie allochtonen nog steeds onduidelijk.

Tabel 2

Een verdeling van de niet-westerse derde generatie naar geboorteland van één of meer grootouders, op 1 januari 2003

Geboorteland grootouders	Frequenties (x 1000)	
	ondergrens	bovengrens
Turkije	2,5	2,5
Marokko	1,5	1,5
Suriname	15	16,5
Ned. Antillen en Aruba	6	8
totaal	25	28,5

Registratie derde generatie

Volgens het artikel registratie of niet?² is er in 2001 door het tweede paarse kabinet en voormalig minister Boxtel gekozen voor een beperkte registratie van de derde generatie. Deze registratie was een zogenaamde 'beperkte registratie' doordat er in mindere mate gegevens werden uitgewerkt en er in minder sectoren onderzoek werd gedaan. Er was sprake van kleinschaliger onderzoek bij de derde generatie.

De eerste kanttekening die bij de registratie geplaatst kan worden is een schending van privacy. De derde generatie kan uit angst voor stigmatisering en stereotypen of door een gebrek aan binding met het niet-westerse geboorteland van de grootouders, geen behoef-

te hebben om het desbetreffende land prijs te geven. Toch word er in het artikel registratie of niet?² gesproken over de Wet Bescherming Persoonsgegevens. In deze wet is het toegestaan het geboorteland van iemands grootouders vast te leggen, dit moet echter wel voor een gegronnd doel zijn. Alleen bij een zinvol en helder doel is het volgens de wet acceptabel om gegevens over het geboorteland van de grootouders worden te verzamelen. Een tweede kanttekening is het blijvende onderscheid dat gemaakt word tussen de derde generatie en autochtonen. Terwijl de derde generatie officieel wel tot de autochtonen behoort; hun ouders zijn in Nederland geboren. Het kan gevoelens van discriminatie en stigmatisering opwekken. Volgens het artikel registratie of niet?² is het niet nodig om een onderscheid te maken tussen de derde generatie en de autochtonen. De derde generatie moet niet gezien worden als een aparte groep met gemeenschappelijk belangen of problemen. Zeker niet met betrekking tot hun integratie, de westerse gewoontes hebben ze zich inmiddels eigen gemaakt en ze voelen zich evengoed Nederlander.

Echter wanneer we een eventuele achterblijvende maatschappelijke positie van de derde generatie in ogenschouw nemen, is het wel van belang dat we over de juiste gegevens beschikken, betreffende de sociaal-economische positie. Volgens het artikel registratie of niet?² spelen bij een bestaande achterstandspositie twee belangrijke factoren een rol, namelijk het opleidingsniveau en inkomen van de ouders. Deze twee factoren hangen weer samen met de mate van integratie van de ouders. Wanneer de integratie bij de ouders en grootouders niet volledig geslaagd is, zou het nuttig zijn bij de derde generatie hier nog aandacht aan te besteden.

Uiteindelijk was dit ook het voornaamste argument van de overheid bij hun keuze voor een beperkte registratie. In het artikel registratie of niet?² is het volgens de overheid belangrijk om het verloop van de integratie van de derde generatie bij te houden. Op deze manier kunnen ze de effectiviteit van hun integratiebeleid meten. Om die reden heeft het CBS in 2003 onderzoek gedaan naar gegevens over de derde generatie.

Conclusie

Uit het onderzoek van Alders en Keij¹ blijkt dat de derde generatie op 1 januari 2003 ongeveer 35 duizend personen telt. Bij deze 35 duizend personen was ten minste één van de grootouders in een niet-westers land geboren. De bevolkingsgroepen met meer dan één grootouder geboren in een niet-westersland, zijn kleiner. Bij een meerderheid van de derde generatie was ten minste één van de grootouders geboren in Suriname, de daarop volgende groep waren de Antillianen/Arubanen, daarna de Turken en de Marokkanen.

Ondanks kritieken op het registreren van de derde generatie, heeft de overheid toch gekozen voor een beperkte registratie van de derde generatie. Dat de registratie voor mensen uit de derde generatie misschien niet wenselijk is, met betrekking tot schending van privacy, lijkt de overheid niet in acht te nemen. Zij stellen hun integratiebeleid en slagen van dit beleid boven de persoonlijke wensen en verlangens van de derde generatie. De derde generatie kan zich hierdoor achtergesteld en gediscrimineerd voelen. Echter juist door de wil van de overheid om het integratiebeleid zo goed mogelijk uit te voeren, is zij wel begaan met de verschillende generaties. De enige discriminatie waarvan sprake zou kunnen zijn is positieve discriminatie. Uiteindelijk heeft de overheid door de registratie als middel om het integratiebeleid te volgen en verbeteren, het beste voor met de derde generatie.

Noten:

1. Alders, M. & Keij, I. (2001). Niet-westerse derde generatie in 2003 (rapport K3-b15-p045). Voorburg/Heerlen: Centraal Bureau voor Statistiek.

2. Anoniem (2003). Registratie of niet? FORUM instituut voor Multiculturele Ontwikkeling. Geraadpleegd op Internet op 8 december 2007, ca. 11:00 uur via URL <http://www.forum.nl/trendsite/registratie.shtml>

3. Keij, I. (1999). Standaarddefinitie allochtonen (rapport 2000-1119). Voorburg/Heerlen: Centraal Bureau voor Statistiek.

wistUdat?

Ieder jaar belanden 650 mensen in
het ziekenhuis omdat ze zijn uitgegleden
door hondenpoep

**De Sahara bestaat voor slechts 20% uit zand, de rest is
rots**

25% van de kinderen tussen 4 en 7 jaar
heeft een mobiele telefoon

Elk jaar sterven er 10 talen uit

68% van alle Nederlanders vindt dat zijn of haar le-
vensverhaal interessant genoeg is om in een boekvorm om te
publiceren

Iedere dag sterven 10 000 kinderen
onder de 5 door ziektes die zijn
veroorzaakt door het drinken van onzuiver water

*1 op de 10 Europese kinderen wordt
verwekt in een **IKEA**-bed*

We liegen gemiddeld 2 keer per dag
**Rechtshandige mensen leven gemiddeld 9 jaar
langer dan linkshandige mensen**

De jongste moeder ter wereld
was slechts 5 jaar oud toen ze haar kind kreeg

WE VERBRUIKEN 126 LITER WATER PER DAG

**India heeft 1 miljard inwoners en 44
miljoen kindarbeiders**

De gouden boog van de McDonald's
wordt door meer mensen herkend dan het christelijk kruis

Elke 10 seconden sterft iemand aan aids

CHANGE THE WORLD EATING

Maak nú kans op een boodschappenpakket van
Fair Trade Original en steun ons!

De wereld veranderen kan heel eenvoudig zijn! Door bijvoorbeeld een heerlijke maaltijd te bereiden met producten van Fair Trade Original. Of door een geurig kopje koffie te drinken. Tegelijkertijd kun je iets waardevols doen voor mensen in Afrika, Azië of Latijns-Amerika die het product maken. Dat is de overtuiging van Fair Trade Original, de groothandel die staat voor handel die ontwikkelt.

Sms: fair trade
naar 3378

De kosten zijn € 0,70 per sms, je weet meteen of je gewonnen hebt. De opbrengst gaat naar de Fair Trade Original donation-institute.

www.fairtrade.nl

Lotty Eldering

Cultuur en opvoeding. Interculturele pedagogiek vanuit ecologisch perspectief.

Door Carien Raamsman

In 2002 verscheen de eerste versie van het boek over de interculturele pedagogiek. Zoals Eldering zelf aangeeft in haar voorwoord bij de vierde herziene versie, zijn de verhoudingen tussen autochtonen en allochtonen, met name moslims, meer onder spanning komen te staan na de aanslagen van 11 september en de moord op Theo van Gogh. In de herziene versie, verschenen in 2006, wordt ingegaan op de actuele ontwikkelingen in de samenleving. Eldering schrijft het boek vanuit een ecologische benadering. Deze benadering geeft het belang aan van de sociale omgeving op de ontwikkeling en opvoeding van het kind.

De kerngedachte van het boek is, dat migranten de geschiedenis en cultuur uit hun geboorteland meenemen naar hun nieuwe land. Dit heeft tot gevolg dat zij nog dagelijks geconfronteerd worden met de verschillen tussen de eigen cultuur en de cultuur van het land waarin zij verblijven.

Na een korte inleiding in hoofdstuk 1, beschrijft Eldering in hoofdstuk 2 de belangrijkste kenmerken van allochtonen in Nederland. Hierbij benoemt zij de identificatiecriteria voor allochtonen. Ook benoemt zij de migratie van Surinamers, Antillianen, Marokkanen en Turken naar Nederland. Hierbij maakt ze gebruik van push- en pullfactoren. Overigens zijn dit de belangrijkste bevolkingsgroepen waaraan in de rest van het boek de aandacht naar uit gaat.

In hoofdstuk 3 wordt het theoretische kader voor dit boek uitgewerkt. Er wordt gebruik gemaakt van begrippen als integratie, assimilatie en cultuur. Ook wordt er aandacht besteed aan verschillende theorieën.

De basiskenmerken van de Islam en het Hindoeïsme worden in hoofdstuk 4 beschreven. Eldering bespreekt hier erg duidelijk de recente ontwikkelingen van deze religies in Nederland en hoe dit wordt beleefd.

In hoofdstuk 5 wordt de maatschappelijke participatie en de culturele oriëntatie van de genoemde bevolkingsgroepen beschreven. Verschillende aspecten hiervan worden besproken.

In hoofdstuk 6 wordt een overzicht geschetst van de opvoeding en socialisatie in diverse culturen.

Hoofdstuk 7 geeft de opvoeding in allochtone gezinnen in Nederland weer. Ook het acculturatieproces

wordt hier besproken en hoe dat bij verschillende culturen in zijn werk gaat.

Hoofdstuk 8 gaat over de adolescentie van de allochtone jongere. Hier wordt vooral aandacht besteed aan de relatie met ouders en vrienden, seksualiteit en huwelijk, maar ook over vrijetijdsbesteding en werk.

Tot slot worden er in hoofdstuk 9 risicofactoren besproken die betrekking hebben op probleemgedrag.

Het boek is zeer informatief en helder geschreven. Maar ondanks het feit dat er in hoofdstuk 3 uitgebreid een theoretisch kader wordt beschreven, is dit mij toch niet helemaal duidelijk geworden.

Er wordt niet echt gebruik gemaakt van een eenduidige theoretische achtergrond, waardoor lezers het verschillend zouden kunnen interpreteren.

Ik mis een duidelijke verdeling in de hoofdstukken over de verschillende leeftijdsfases van de ontwikkeling van kinderen (peutertijd, kleutertijd, late kindertijd, puberteit, adolescentie).

Eldering behandelt de adolescentie zeer uitgebreid, terwijl de leeftijdsfases die vooraf gaan aan de adolescentie samen worden gevat in één hoofdstuk.

Naar mijn mening was het beter geweest om aan elke fase een hoofdstuk te koppelen, aangezien het hoofdstuk 'Adolescentie' nu behoorlijk onverwacht komt. Adolescentie is de laatste fase in de ontwikkeling van kind naar volwassene, maar op deze manier lijkt het alsof er niets aan de adolescentie vooraf gaat.

Wat ik wel een heel goed punt vind en wat ook steeds terugkeert, is dat er volop gebruik wordt gemaakt van de actualiteit wat betreft verschillende culturen in Nederland. Wel mogen hier wat meer concrete voorbeelden bij genoemd en beschreven worden.

Wat biedt het boek over 'kinderen op de basisschool'?

Het overkoepelende thema van dit tijdschrift is: 'kinderen op de basisschool'. Het gaat hierbij om kinderen in de leeftijd van 4 tot en met ongeveer 12 jaar. Geen van de hoofdstukken uit het boek sluit goed aan bij het thema. Dus heb ik mijn keuze gebaseerd op mijn interesse.

Ik heb gekozen om me toe te spitsen tot hoofdstuk

7. Ik heb voor dit hoofdstuk gekozen, aangezien het veranderingsproces van acculturatie hier wordt beschreven; de meeste allochtonen zijn afkomstig uit een collectivistische cultuur en zij komen in Nederland in aanraking met een individualistisch georiënteerde cultuur. Dit proces van 'aanpassing' vind ik erg interessant.

Eldering schrijft in hoofdstuk 7 over de factoren die de attitude bij het aanpassen aan een nieuwe cultuur in de samenleving bepalen. Ze geeft hiervoor een vijftal punten. Bij het tweede punt noemt ze de doelstelling waarmee men is gemigreerd, als invloedgevend op de attitude ten aanzien van acculturatie. Zij geeft hier 'economische migranten' als voorbeeld. Wat hier mijns inziens ontbreekt, is dat er geen andere voorbeelden van doelstellingen voor migratie worden weergegeven. Naar mijn idee zijn het vooral economische migranten die naar Nederland komen, maar welke beweegredenen zijn er nog meer? Het tweede punt is incompleet.

Later in het hoofdstuk schrijft ze over acculturatieverschillen in gezinnen en in hoeverre allochtonen participeren in de nieuwe samenleving. Ze heeft het over grote verschillen die kunnen optreden tussen etnische groeperingen en tussen gezinnen onderling wat betreft acculturatie. Ook stipt zij aan dat aanwezigheid van etnische netwerken het niet noodzakelijk maakt om Nederlands te leren. Wat hier ontbreekt, is dat er voor veel allochtonen ook een drempel is om te participeren in de 'nieuwe' samenleving. Het is een grote stap om een nieuwe taal te leren, maar dit wordt niet bevorderd door vooroordelen over 'luie allochtonen' en andere discriminatie. Dit punt vind ik niet terug.

Eldering heeft het in dit hoofdstuk ook over de rol van broers en zussen bij de verzorging en opvoeding van kinderen in allochtone gezinnen. Ik mis in dit stukje de vergelijking met Nederlandse gezinnen. Er wordt bijvoorbeeld geschreven over een controlerende taak die zoons buitenshuis krijgen om op hun jongere broers en zussen te letten. Dit is vaak ook het geval in Nederlandse gezinnen, maar waar zitten de verschillen? Naar mijn mening zou een vergelijking hier een goede aanvulling zijn.

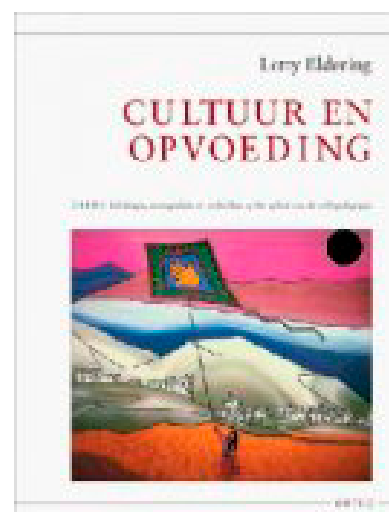
In paragraaf 7.2 onder het kopje 'seksespecifieke opvoeding' schrijft Eldering over het feit dat de meeste allochtone groeperingen 'het rechte pad' een belangrijk opvoedingsdoel vinden voor jongens. Toch gaat het op dit punt vaak

verkeerd. Veel allochtone jongeren, met name jongens, raken toch van het rechte pad af. Dit heeft te maken met wat Eldering ook al noemde; een slechte huisvestingssituatie in een achterstandswijk met ernstige sociale problematiek in de omgeving. Maar wat ik in dit stukje mis, is waarom ouders hier niet op terug komen: ze willen niet dat hun zoon of dochter van het rechte pad afraakt, maar als het dan toch zover is, doen ze er weinig tot niets aan.

Over het algemeen is dit hoofdstuk heel duidelijk, informatief en logisch geschreven, maar het is op een aantal punten nog niet volledig. Naar mijn mening hadden een aantal punten beter 'uitgespit' moeten worden. Bijvoorbeeld bij het laatste punt over van 'het rechte pad' afraaken, waar nadere uitleg ontbrak. Ook miste ik de vergelijking met de Nederlandse bevolking, soms werd dit wel gedaan en soms niet, waardoor het af en toe verwarrend werd.

Verder biedt het boek zeer weinig over het overkoepelende thema: 'kinderen op de basisschool'. Er wordt wel over deze leeftijdsgroep geschreven, maar dan veelal binnen het gezin en niet hoe het aanpassingsproces in zijn werk gaat op de basisschool.

Ondanks de gebreken die dit boek bezit, schetst dit boek een duidelijk beeld over de cultuurverschillen met betrekking tot opvoeding die zich vandaag de dag voordoen in onze samenleving.

(ADVERTENTIE)

Kidsjop.

hang die jas toch eens op!

Jas ophangen wordt een feest met deze ophangmolen, verkrijgbaar in verschillende kleuren (€ 19,95 www.liefwinkel.nl)

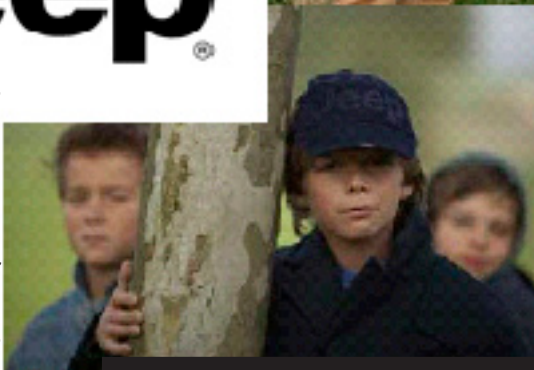
voor kleine huizenbouwers

de makers van Kids on Roof komen met dit mobile-home, inclusief brievenbus, ramen en deur om te toveren tot winkeltje, poppenkast, logeeradres en slaapplek. huis beschermt tegen monsters en is klaar om beplakt, gekleurd en versierd te worden (€ 34,- www.bijzondermooi.nl)

Jeep

Stoer, met veel zakken, lekker warm en bestand tegen modder. Ideaal voor een echte buitenspeler (voor prijzen www.jeep-clothing.com)

betoverend mooi voelen de meisjes zich in de nieuwe collectie van Jottum. Warme kleuren, geïnspireerd op het oude China (www.jottum.com)

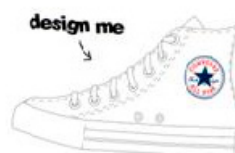

Carry Slee
Lekker
Dagmar Stam
weertje

Door het jaar
koeke-
met Iris en Michiel
peertje

om zelf uit te lezen of uit voorgelezen te worden, dit boek van topschrijfster Carry Slee wat al jaren favoriet is, blijft leuk. en nog pedagogisch verantwoord ook! (€ 15,95 bij de boekhandel)

kids,
all stars

maak van deze witte gymmen je eigen design! kleuren, stiksels en de zool, je kiest ze zelf! (va. € 30,- via www.converse.com)

Over allochtone kinderen en hun schoolprestaties

Achmed en Tom, dezelfde cijfers?

Edith Hilbink

De technologie beleeft haar hoogstandjes, de maatschappij wordt in sneltreinvaart steeds meer divers en de cultuur verandert. Er wordt steeds meer van mensen verwacht en op scholen draait tegenwoordig alles om competenties en resultaten. Bovendien worden scholen steeds zwarter en moeten de allochtone kinderen mee in het Nederlandse systeem van onderwijs. Inburgering, acceptatie, discriminatie, integratie en het leren van de taal zijn aan de orde van de dag en daarnaast moet ook nog hard geleerd worden. Het is dan ook niet gek dat Achmed lager scoort op een toets dan zijn klasgenootje Tom, maar waar komt dit door? Welke factoren spelen een rol, wat wordt er aan gedaan en hoe kan men dit probleem nog beter aanpakken?

Taalbarrière

Zit intelligentie in je genen? Een veel gehoorde uitspraak waar waarschijnlijk wel iets in zit. Maar er spelen wel degelijk andere factoren een rol. Helaas krijgen niet alle kinderen de mogelijkheden iets met hun intelligentie te doen. Hoge cijfers halen is voor de negenjarige Tom uit Zwolle niet zo moeilijk, hij gaat met plezier naar school, komt uit een stabiel gezin, voetbalt veel en scoort hoog op de intelligentietoetsen. Helaas gaat het er bij zijn klasgenootje Achmed een stuk minder rooskleurig aan toe. Achmed is in Nederland geboren maar zijn ouders komen uit Marokko, thuis wordt Marokkaans gesproken en op school heeft Achmed dan ook veel moeite met taal. Allochtone kinderen hebben over het algemeen een lager niveau dan autochtone kinderen¹. Het vaststellen van het intelligentieniveau is bovendien vaak lastig aangezien tests ook cultuurbepalend zijn. Het niet goed beheersen van de taal brengt vanzelfsprekend veel moeilijkheden met zich mee. Als kinderen van kleins af aan thuis een andere taal spreken dan op school leidt dit vaak tot achterstanden bij aanvang van de basisschool. Deze achterstanden zijn moeilijk in te halen en hebben effect op het leren en begrijpen van andere vakken.

Motivatatie en stimulering

Naast het leren in de moedertaal spelen ouders ook een belangrijke rol. Opvoedingsstijlen verschillen per cultuur en binnen culturen. Aan hechting wordt door ieder een andere betekenis gegeven. Kijk maar eens op het plein, welke kinderen geven hun ouders een kusje bij het de klas in gaan? Elk gezin gaat hier natuurlijk op zijn eigen manier mee om maar voor een optimale cognitieve en psychologische ontwikkeling werkt een autoritaire opvoedingsstijl het beste. Het is gewoonweg heel belangrijk dat ouders er zijn voor hun kinderen. Niet in alle culturen wordt hier hetzelfde over gedacht, sommige ouders zijn niet geschikt om kinderen volgens de Nederlandse standaarden te motiveren en stimuleren. Als er thuis al weinig ervaring is met onderwijs dan is dit moeilijk over te brengen op de kinderen¹. Veel Nederlandse ouders vragen hun kinderen bijvoorbeeld vaak of het iets begrijpt of helpen ze bij bepaalde taken. Dit komt bij lagere klassen en culturele minderheden veel minder voor¹. Het is dan ook belangrijk ouders te ondersteunen in hun rol als opvoeder en vaardigheden te leren die bij sommige groepen ontbreken maar wel noodzakelijk zijn. Dit is van cruciaal belang voor het vergroten van de onderwijskansen van kinderen uit achterstandssituaties².

Het gaat niet zozeer om de activiteiten op school maar vooral om de betrokkenheid thuis. Voorlezen, spelletjes doen, een potje voetbal, rijmen en tekenen bijvoorbeeld, het lijkt zo vanzelfsprekend, maar is dat het ook? Het leidt in ieder geval wel tot meer zelfvertrou-

wen, meer positieve attitudes, meer sociale competenties en betere prestaties in taal en rekenen².

Naast het zorgen voor meer ouderbetrokkenheid is het voor de leerlingen ook erg belangrijk een goede scheiding te maken tussen thuis en school. Op school is het verstandig te integreren met de Nederlandse normen en waarden, maar het is niet erg om thuis nog vast te houden aan de eigen cultuur. Voor allochtone ouders zal dit meer binding geven met hun kinderen wat natuurlijk weer voor extra motivatie en stimulans zorgt voor het leren op school.

Sociaal-economische factoren

Motivatie en stimulering van de ouders is heel belangrijk maar wat is de rol van de stereotypen en clichés? Veel leerkrachten stemmen hun verwachtingen af op het opleidingsniveau van de ouders³. Vaak is het opleidingsniveau van allochtone ouders lager, dit betekent voor allochtone leerlingen minder lesstof en aandacht en dus wordt het verschil met autochtone leerlingen alleen maar groter³. Ook wordt er gekeken naar inkomen, armoede belemmert nou eenmaal de prestaties op school¹. Armoede komt vaker voor in de lagere sociale klassen en dus ook bij culturele minderheden. Het aantal werkloze allochtonen is al jaren drie keer zo hoog als bij autochtonen³. Allochtonen hebben minder politieke rechten, lagere lonen voor hetzelfde werk en worden nog tegenwoordig nog steeds uitgesloten voor bepaalde arbeid. Bovendien staat je baan als allochtone werknemer eerder op de tocht in tijden van economische achteruitgang¹.

In westerse landen is de drang om te presteren vele malen hoger

Cultuur en gedrag

Gelden op school alleen de normen en waarden van de Nederlandse cultuur? Natuurlijk is het de bedoeling dat alle culturen gewaardeerd worden maar de leerlingen worden uiteindelijk beoordeeld op het Nederlands cultureel kapitaal¹. Aangezien onze cultuur individualistischer is dan vele andere culturen in de wereld, is het voor veel allochtonen ook moeilijk bepaald gedrag te begrijpen. Marokkaanse ouders houden bijvoorbeeld veel minder rekening met de zelfexpressie, individuele ontwikkeling en vindingrijkheid van hun kinderen¹. Zij nemen hun kinderen mee in de gedragingen van de familie waarin geloof een grote rol speelt en spelletjes, voorlezen en liedjes zingen veel minder aan bod komen. De doelen die mensen aan het naar school gaan stellen zijn dus in de verscheidene culturen heel verschillend. In westerse landen is de drang om te presteren vele malen hoger dan bijvoorbeeld in Iran. Op school is dit direct te merken, autochtone kinderen hebben vaak een hogere motivatie om te presteren dan allochtone kinderen. Dit komt natuurlijk deels ook door de houding van de ouders. De ouders van Tom zullen meer goedkeuring en erkenning laten blijken bij een goede score en misschien zelfs iets leuks gaan doen. Waarschijnlijk zal dit bij Achmed niet zo gaan.

Naast de rol van ouders spelen leerkrachten een belangrijke rol bij de schoolsuccessen van allochtone leerlingen. Leerkrachten hanteren zoals eerder genoemd vaak ongemerkt stereotype verwachtingen. Verschil in taal, houding en gedrag kan verkeerde verwachtingen scheppen, waardoor leerkrachten aan bepaald gedrag een andere betekenis geven. Een nonchalante en ongeïnteresseerde houding wordt al snel verkeerd opgevat. Zo zal een allochtone jongen als Achmed die zich rebels kleedt, gemiddeld sneller aangepakt worden als hij dwars zit dan een autochtone leerling. Dit heeft een wisselwerking van reacties als gevolg en kan overgaan in een neerwaartse spiraal die moeilijk te stoppen is. Leerlingen zullen door een tekort aan waardering steeds vaker spijbelen en in het ergste geval leidt dit tot een vroegtijdig schoolverlaten.

Elke dag draait alles om communiceren en interactie, ook dit speelt een rol bij schoolsuccessen. Vygotsky zag dat leerprocessen worden bepaald door interactiepatronen en de

sociaal-psychologische eigenschappen van de leeromgeving¹. Hebben leerkrachten hierin een cruciale rol?

Ja, zij hebben elke dag in de klas de mogelijkheid om methoden en manieren aan te reiken zodat de leerlingen zich de normen, waarden en gedragingen eigen kunnen maken. Door het helpen hiermee om te gaan zullen ze erin slagen het cultureel kapitaal van de kinderen aan te spreken¹.

Scholen

Zou het schoolsucces van allochtone leerlingen dan afhangen van het soort scholen waar ze naartoe gaan? Klassen en scholen zijn op eenzelfde manier gestructureerd als de maatschappij en zo wordt de sociale orde en ongelijkheid dus ook voort gezet¹. Egmonds¹ stelt ook dat het soort school bepalend is voor de prestaties, aangezien op sommige scholen de lagere klassen en culturele minderheden wel tot hun recht komen. Deze scholen kenmerken zich door een aantal eigenschappen die vooral te maken hebben met de structuur van de school. De directie moet een duidelijke leiding hebben, concreet geformuleerde doelen stellen, een veilige atmosfeer creëren, leerkrachten verantwoordelijk stellen voor de ontwikkeling van de leerlingen en deze vooruitgang moet worden bewezen met objectieve tests¹.

Daarnaast moeten leerkrachten inhoudelijk ook naar lessen kijken, deze moeten zo concreet en stimulerend mogelijk zijn. Al eerder noemden we het belang van de houding van de leerkracht en de betrokkenheid van de ouders, ook deze factoren zijn van essentieel belang bij het goed laten ontwikkelen van allochtone leerlingen in de klas.

Conclusie

Na jaren ervaring met allochtone leerlingen in het Nederlandse onderwijs zijn de prestaties nog steeds niet optimaal. Minister van Jeugd en Gezin, André Rouvoet streeft naar een vroege aanpak van taalachterstanden om een slechte start van de basisschool te voorkomen. De komende jaren zal er nog meer gedaan worden aan voor- en vroegschoolse educatie. Er moet steeds efficiënter gewerkt worden. Het Rijk, scholen en gemeenten zullen hierin hun verantwoordelijkheden moeten nemen. Het lijkt er dus op dat kinderen als Achmed steeds meer mogelijkheden geboden krijgen, maar zal een Achmed in de toekomst dezelfde score halen als Tom?

Noten:

1. Timmerman, C., Hermans, P., Hoornaert, J. (eds.). (2002). Allochtone jongeren in het onderwijs, een multidisciplinair perspectief (1e druk). Apeldoorn: Garant.
2. Bordewijk, A., Dries, H., Harkink, M., Visser, E. (2007). Ouderbetrokkenheid thuis: sleutel voor schoolsucces. Over de invloed van ouders op het schoolsucces van hun kind en de rol van (voor)schoolse voorzieningen (Spectrum). Velp: Centrum maatschappelijke ontwikkeling Gelderland.
3. Schellings, T. (2003). Onderwijs: de sleutel tot integratie? Een onderzoek naar integratiebevorderende maatregelen in het onderwijs. Den Haag: Kenniscentrum D66.

Agenda

De agenda staat onder redactie van Hedwig Gerritsen. Aankondigingen minimaal twee maanden van tevoren opsturen naar: agenda@redactie.com

1 **Verdiepingstraject VVE (training)**

Data: 15 januari, 5 februari, 11 en 25 maart

Tijd: 09.30 – 17.00

Organisator: JSO (Expertise centrum voor Jeugd, Samenleving en Opvoeding)

Locatie: JSO Gouwe Spoor

Adres: Stationsplein 9
2801 AL Gouda

Kosten: gratis

2

Salam Aleikum!

In de workshop 'Salam Aleikum!' geven de workshopbegeleiders een beeld van de Marokkaanse en/of Turkse cultuur, het geloof en de opvoeding.

Data: 12 maart

Tijd: 10.00-12.30

Organisator: JSO (Expertise centrum voor Jeugd, Samenleving en Opvoeding)

Locatie: JSO, nieuwe Gouwe Westzijde te Gouda

Kosten: €55,-

3 **Interculturele communicatie (training voor leerkrachten/docenten)**

In de training komen onder andere de volgende onderdelen aan de orde:

- de doelen en de noodzaak van intercultureel werken
- eigen waarden en normen
- cultuurverschillen en -overeenkomsten
- vooroordelen en discriminatie
- intercultureel communicatieproces

Interculturalisatie in de praktijk

Data: 1 januari t/m 31 december 2008

Tijd: nader te bepalen

Organisator: PJ Partners

Locatie: nader te bepalen

Voor meer informatie kijk op de website <http://stmeander.kpnis.nl/web/show/id=59387/contentid=1695> of neem contact op met Jaap Antheunisse (010 4362166)

4

Nieuwetijdskinderen (lezing)

Opvoeden begint bij de basis en dat is de herkenning dat kinderen van deze tijd anders zijn en een andere aanpak nodig hebben. Om te weten wat er met onze kinderen aan de hand is heeft Indigo de lezing 'nieuwetijdskinderen'.

Data: 6 maart 2008

Tijd: 20.00 – 22.00

Organisator: Indigo Harderwijk

Locatie: Harderwijk. Locatie wordt vermeld bij aanmelding

Kosten: € 7.50

Jaarcongres Kinderopvang

Data: 25 april 2008

Locatie: de Reehorst te Ede

Kosten: Aanmelding vóór 21 maart is € 135,- excl. btw. Na 21 maart € 150 excl. btw

<http://www.kinderopvangtotaal.nl/339/default.aspx>

Voor meer informatie kijk op: <http://www.elseviergezondheidszorg.nl/231350/default.aspx>

5

Nationaal congres buitenschoolse opvang

Data: 12 & 13 maart 2008

Tijd: 09.00 – 16.45

Organisator: Triavium

Adres: Van Rosenburgweg 2A
6537 TM Nijmegen

Voor meer informatie kijk op: <http://www.sbo.nl>

6

Congres Gezinsinterventies

Data: 12 februari 2008

Tijd: 09.00 – 16.30

Organisator: Arjen Metz

Locatie: congrescentrum 'De Meervaart' te Amsterdam

Adres: De Meervaart

Meer en Vaart 300

1068 LE AMSTERDAM

t. 020 410 7700

Kosten: € 295,- p.p. inclusief conferentiemap, lunch en consumpties en 2 studieboeken.

Voor meer informatie kijk op: www.gezinsinterventies.nl

7

Being there

De samenleving is volop in beweging. 'Being there' haakt in op huidige, actuele thema's en biedt u de mogelijkheid te kiezen uit verschillende deelsessies met ieder andere, interessante onderwerpen.

Data: 15 mei 2008

Tijd: 09.00 – 16.45

Organisator: platform Lectoren Zorg en Welzijn in samenwerking met Logacom

Locatie: jaarbeurs Utrecht

Voor meer informatie kijk op: www.kerncongres.nl

8

Symposium Dubbel de klos – slachtofferschap van criminaliteit onder etnische minderheden

Data: 26 maart 2008

Tijd: 12.00 – 17.00

Adres: Kromme Nieuwgracht 62, Utrecht

Voor meer informatie kijk op: p.f.rugebregt@uu.nl

9

Bespreekbaar maken van waarden en normen (training)

Data: 1 januari 2008 t/m 31 december 2008

Tijd: Nader te bepalen

Organisator: PJ Partners

Voor meer informatie kijk op: <http://stmeander.kpnis.nl/web/show>

HOROSCOOP

RAM

21 mrt t/m 20 apr

U bent vooral weer bezig met het oplossen van andermans problemen. U wilt graag ingrijpen, maar laat het los. Voor de vroege Ram, staat er een emotionele ontmoeting te wachten.

STIER

21 apr t/m 20 mei

Een positieve maand voor de stier. U houdt zich bezig met allerlei sociale activiteiten en financieel gaat het ook erg goed. Besteed wel wat meer aandacht aan je partner!

TWEELINGEN

21 mei t/m 20 juni

U kunt heel eenduidig en misschien zelfs bot overkomen. Houd wat meer rekening met je omgeving en mensen zullen je erom prijzen!

KREEFT

22 juni t/m 22 juli

U beseft wel de voordelen van veranderingen maar ziet er toch tegenop. Zie de positieve kanten ervan in Kreeft. Let wel op u uitgaven deze maand.

LEEUW

23 juli t/m 23 aug

Dit wordt een drukke maand voor u. Maar u vindt het niet erg om hard te werken. Loop uzelf echter niet voorbij. U verwacht wat meer romantiek van u partner, uit deze verlangens!

MAAGD

24 aug t/m 23 sep

U zit deze maand op allerlei zaken te broeden. En niet zonder resultaat! Uw omgeving staat van u te kijken. Let wel op u uitgave patroon

WEEGSCHAAL

24 sep t/m 23 okt

U weet wat u wilt en het lijkt alsof alle blokkades opeens wegvallen. Geniet hiervan, u bent wel toe aan wat rust en u leven.

SCHORPIOEN

24 okt t/m 22 nov

Het lijkt alsof u vastloopt in u relatie. Het probleem is communicatie. Laat toch eens zien wat je wil, schorpioen!

BOOGSCHUTTER

23 nov. t/m 21 dec

U maakt deze maand klusjes af die er al te lang liggen! Hernieuwde energie in het nieuwe jaar. Uw omgeving is blij met u tips en ideeën. Verwacht een financiële tegenvaller.

STEENBOK

22 dec t/m 20 jan

U zit met een probleem, maar wilt hier niet eerlijk over zijn. Neem iemand in vertrouwen, het lucht op! Voor de late steenbok zit er liefde in de lucht!

WATERMAN

21 jan t/m 20 feb

Probeer iets meer tolerantie op te brengen voor u omgeving. U kritische houding schrikt mensen af. Laat u emotionele kant zien!

VISSEN

21 feb t/m 20 mrt

U zit lekker in u vel deze maand, op fysiek en emotioneel gebied. U en uw partner zitten ook al op het juiste pad. Wacht deze maand wel met het maken van een belangrijke beslissing.

Ratjetoe.

*Volgend*Nummer

In de winkel vanaf 4 februari

“Wil ik met hem verder?”

Na een lang ziektebed moest Heleen (50) twee jaar geleden afscheid nemen van haar grote liefde Joop. Na zijn dood dacht ze nooit meer echt gelukkig te kunnen worden. Totdat ze Mansouri tegenkwam. Met hem durft ze voorzichtig weer aan de toekomst te denken. Het verschil in cultuur blijkt voor haar kinderen echter een groot obstakel...

mariankorte.nl

“Een blanke moeder met een donker kind; dat kan toch niet?!”

Na jarenlang proberen blijken Bianca (36) en Richard (38) onvruchtbaar te zijn. De uitkomst leek gevonden te zijn toen Richard voorstelde een kind uit India te adopteren. Bianca heeft echter andere ideeën over internationale adoptie...

Pesten; een levenslang litteken of een manier om uw kind weerbaar te maken? Marja ten Cate legt het ons uit...

“Het is de afweging wat erger is: doodgaan van de honger of doodgaan van verdriet”

Chi Yan vertelt het aangrijpende verhaal over zijn adoptie.

En verder:

- **“Geen land, maar je hand(en) eraan vol!”**. Toon Freriks en Mirjam van Dracht staan lijnrecht tegenover elkaar in dit turbulente discussiestuk.
- leggen we voorbijgangers het vuur aan de schenen met de vraag: “Hoe zou u reageren als er een traditioneel Marokkaans gezin naast u zou komen wonen?”
- kunt u uw culturele kennis testen met de culturenquiz!
- maakt uw vaste kok binnen 20 minuten weer een heerlijk gerecht voor u klaar
- een vergelijking van Rosa Elkenboom over de heilige bedevaart uit de Islam, de Hadj, naar Mekka en een christelijke bedevaart naar Lourdes.

1 54014 73196 9